

EIN

Τ Α

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1915

Λεπίδες ἀπὸ το Ἡμερολόγιον

τοῦ κ. **LEWIS EINSTEIN**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

*πρόην Πληρεξουσίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν
καὶ πρόην Εἰδικῶν Ἐπιτετραμμένων
ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Πρεσβείᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ Π. Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

1918

2897

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ ὀλίγα αὐτὰ ἀποσπάσματα ἐλήφθησαν κατ' ἐπιλογὴν ἀπὸ τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν ἐν Λονδίῳ ἡμερολόγιον τοῦ κ. Αἰνστάιν, πρῶτην πληρεξουσίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ Πρεσβευτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς τὸ ὅποιον οὗτος κατέγραψεν ἡμερησίως, ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1915, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Δαρδανελίων, τὰ διάφορα ἐν τῇ Τουρκικῇ πρωτεύουσῃ κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐξεληχθῆναι πολιτικὰ καὶ διπλωματικὰ γεγονότα, καὶ περιέγραψε τὴν ἐν γένει τότε ἐκεῖ καταστάσιν ἐξ ἧς ἐδημιουργήθη μία ἀτμοσφαιρὰ πλήρης ἀσφαλείας καὶ διαρκῶν ἀνησυχιῶν.

Ἀπὸ τὰς ὀλίγας αὐτὰς σελίδας τὰς ὁποίας ἐξελέξαμαν ἐπιστημένως ἀπὸ τοῦ περισπούδαστον ὄντως βιβλίον τοῦτο τοῦ Ἀμερικανοῦ διπλωμάτου—βιβλίον ἐνέχον ὅλον τὸ κύρος τῆς ἀληθείας καθ' ὃ γραφὲν ἀπὸ ἑνα ἐντελῶς οὐδέτερον καὶ ἀμερόληπτον κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον παρατηρητὴν—ὃ ἀναγνώστης δύναται νὰ λάβῃ μίαν ἰδέαν τῆς ἐν Τουρκίᾳ καταχθονίου δράσεως τῆς Γερμανίας ἰδίως ἐν ταῖς σφαγαῖς τῆς Ἀρμενίας, καὶ ἐν ταῖς ἀθρόαις ἀπελάσεσι τῶν Ἑλλήνων, γενομέναις καθ' ὃν χρόνον ἀκριβῶς ἐν Ἀθήναις ἢ τόσον φιλογερμανικῇ καὶ ἐγκληματικῇ κυβέρνησις Γούναρη εἰς οὐδὲν ἄλλο κατεγίνετο εἰμῆ εἰς τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Βενιζελισμοῦ, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων εἰς τοὺς προαιωνίους ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος.

Ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ κ. "Αἰνσταϊν" οὐδέποτε παρά τοῖς Τούρκοις ἐξεδηλώθη τόσον ἄγριος φανατισμός κατά τῶν Ἑλλήνων καί Ἀρμενίων ὅσον κατά τὸ ἔτος 1915. Ἡ πολιτική τῆς δολοφονίας καί τῆς ἐξοντώσεως τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ἐσχεδιάσθη μὲ πρωτοφανῆ ψυχραιμίαν καί ὠμότητα καί καθ' ὑπόδειξιν τῶν Γερμανῶν. «Τοὺς χριστιανοὺς τοὺς φοβοῦμεθα» εἶπε μετ' ἀρκετοῦ κυνισμοῦ ὁ Ταλαάτ ἐν ἰδιαιτέρᾳ τινι συνομιλίᾳ. «Ἐμάθαμεν τὴν ἐπαναστατικὴν μας ὀργάνωσιν ἀπ' αὐτοῦς. Γνωρίζουν τὰ μυστικά μας». Συνεπῶς ὤφειλον νὰ ἐξαλειφθοῦν ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Ἡ ὑπερτέρα τῆς ἰδικῆς τῶν ἱκνότης τῶν Ἀρμενίων καί Ἑλλήνων ἐφαίνετο ὡς μία σοβαρὰ ἀπειλή εἰς μίαν ὀργάνωσιν ἢ ὁποία δὲν ἤδύνατο ν' ἀνεχθῆ οἰκονομικῶς ἀντιπαλιτευσιν.

Καί ἡ ἐλληνοκρατικὴ αὐτὴ ὀργάνωσις ἀνέμενε μόνον μίαν ἀφορμὴν διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ καταχθονία σχέδιά της, καί ἡ ἀφορμὴ εὗρέθη εἰς τὴν μοιραίαν συμμαχικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Χερσονήσου τῆς Καλλιπόλεως, τὴν 18 Μαρτίου 1915. Αἱ ἀρμενικαὶ σφαγαί, καί αἱ σφαγαὶ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν ἐνίων περιφερειῶν, αἱ ὁποῖαι περιεδλήθησαν τότε ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν τὸν εὐφημον χαρακτηρισμὸν τῆς «μετατοπίσεως», ἀνελήφθησαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς «στρατιωτικῆς ἀνάγκης». Ἄλλ' ἡ διευθύνουσα χεὶρ ἦτο ἡ γερμανικὴ, καί ἡ Γερμανία θὰ εὗρῃ δύσκολον νὰ διαφύγῃ τὴν ἀδέκαστον κρίσιν τῆς Ἱστορίας, διὰ τὴν σιωπηρὰν συγκατάθεσιν της—ἔτι πλέον, διὰ τὴν εἰσήγησίν της—εἰς ἓν ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει εἰς φρίκην καί αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἔγκλημα κατὰ τοῦ Βελγίου. Καίτοι κατὰ τὰ ἐπερχόμενα ἔτη ἡ ἐπίσημος Γερμανία ἐνδέχεται νὰ προσπαθῆ ν' ἀπεκδυθῆ τῶν εὐθυνῶν τοῦ ἔγκλήματος τούτου, ἐν τούτῳ τὸ γεγονός τῆς ἐνοχλῆς εἰς αὐτὸ τῶν γερμανικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἐν

Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῦ στενοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν δύο χωρῶν, κατὰ τὴν βραχεῖαν περίοδον, καθ' ἣν ἔλαβε χώραν ἡ κυριολεκτικὴ ἐξόντωσις τῆς Ἀρμενικῆς φυλῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἡ ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνικοῦ στοιχείου, θὰ παραμείνῃ διὰ παντὸς εἰς τὴν ἱστορίαν, εἰς ὄνειδος καὶ στίγμα τῆς χριστιανικῆς Γερμανίας.

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει παραμονὴ τοῦ συγγραφέως—ὁ ὁποῖος καὶ προηγουμένως ἐξῆσεν ἐν τῇ Τουρκικῇ πρωτεύουσῃ, ἀπὸ τοῦ 1906—1909, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἀβδοῦλ Χαμητ, καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς τουρκικῆς Ἐπικρατείας, ὡς Γράμματεὺς, Σύμβουλος καὶ τέλος Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας, καὶ διεκρίνατο διὰ τὰ φιλικὰ ὑπὲρ τοῦ νέου καθεστώτος αἰσθήματα, συμμετέχων τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὁσίων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ πτώσει τοῦ Χαμητικοῦ δεσποτισμοῦ, διέδλεπον, μετ' ἐλπίδος, φεῦ! ταχέως διαψευθεῖσθαι, τὴν ἀναγέννησιν τῆς Τουρκίας, — συμπίπτει μὲ τὰ ἐν λόγῳ ἐγκλήματα, μὲ τὴν εἴσοδον τῆς Ἰταλίας εἰς τὸν πόλεμον, μὲ τὴν ἐν Βαλκανίοις κρίσιν, μὲ τὴν ἀδράνειαν τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τὸν πυρετὸν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ μὲ τὴν προδοσίαν τῆς Σόφιας καὶ διὰ τοῦτο τὸ βιβλίον εἶνε πλήρες ἐξόχου ἐνδιαφέροντος δι' ὅλους.

Ἐ'Ο βομβαρδισμὸς τῶν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Στενῶν φρουρίων, λέγει ἐν τῷ προλόγῳ του ὁ κ. Ἀϊνστάϊν, ἔρριψε τὴν Τουρκίαν ὅλην εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν. Ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐφαίνετο πιθανὴ καὶ ἀνεμένετο ὑπὸ τε τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Τούρκων, καὶ ἅπανσι αἱ προετοιμασίαι ἐγένοντο διὰ τὴν ἄμεσον ἐκκένωσιν τῆς πρωτεύουσας, καὶ τὴν μεταφορὰν τῆς ἑδρας τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ Ἐσκί Τσεχέρ, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀβεβαιότητος οἱ Γερμανοί, ἰδίᾳ, ἦσαν ἀνήσυχοι μήπως οἱ Τούρκοι κλει-

σσοι χωριστήν ειρήνην. Διότι οὐδεμία ἐκ τῶν ὑποσχέσεών των
 περί κατακτιήσεως τῆς Τυφλίδος, τῆς Ταυρίδος καὶ τοῦ Καύ-
 ρου εἶχε πραγματοποιηθῆ, καὶ ἡ τουρκικὴ συμμετοχὴ εἰς τὸν
 πόλεμον κατέληγεν εἰς πλήρη διὰ τὴν Τουρκίαν ἀπογοήτευσιν.
 Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Καυκάσου κατέληξεν εἰς καταστρο-
 φήν, καὶ μία δλόκληρος στρατιὰ ἀπωλέσθη εἰς τὰς χιόνας του.
 Οἱ Τούρκοι εἰσῆλθον εἰς τὴν Ταυρίδα διὰ νὰ ἐκδιωχθῶσιν ἐκείθεν
 εὐθὺς κατόπιν. Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Αἰγύπτου ὡς ἐκ θαύ-
 ματος διέφυγε τὴν πλήρη καταστροφὴν, καὶ ὁ χορὸς τὸν ὁποῖον
 ὁ διοικῶν τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ὑπέσχετο νὰ δώσῃ εἰς τὸ
 μέγα Ξενοδοχεῖον τοῦ Καΐρου «Σεππερτι», ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόρι-
 στον. Ἡ Βασσόρα καὶ τὸ Βαν ἀπώλεσθησαν καὶ ἡ Βουλγαρία
 ἀπώλεσε ἀκόμη μίαν σοβαρὰν ἀπειλὴν. Ἀφ' αὐτοῦ τοῦ σημείου
 ταμείον ἦτο κενόν, ἡ χώρα εἰς τὰ χεῖρας τῆς καταστροφῆς, καὶ
 πανταχοῦ ἐπεκράττει ἀπαγογήτευσίς καὶ ὑσαρέσκεια φύσεως
 τοιαύτης ὥστε μία ἄλλη ἀκόμη ἀτυχία ἠδύνατο εὐκόλως νὰ
 ἐδηγήσῃ εἰς ἔνοπλον ἐπανάστασιν...»

Τοιαύτη ἦτο ἐν ὀλίγοις ἢ ἐν Τουρκίᾳ κατάστασις καθ' ὃν
 χρόνον ἤρχιζεν ἡ κατὰ τῶν Δαρδανελλίων ἐκστρατεία. Ἡ ἀφή-
 γησις τοῦ κ. Αἰνστάϊν ἀρχεται ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης,
 μὲ τὴν περιγραφὴν τῆς συλλήψεως τοῦ πληρώματος ἐνὸς
 ἀγγλικοῦ ὑποδρυχίου τοῦ T 15, τὸ ὁποῖον ἐξώκειλεν ἐν τῇ
 τομηρᾷ του προσπαθεῖα νὰ παραβιάσῃ τὰ Στενά.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1915

Ἀπριλίου 23.—... Προσεπάθησα παντὶ τρόπῳ νὰ ἴδω τὸν Φ... καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιζήσαντας ἐκ τοῦ ὑποβρυχίου E 15, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Ἀκόμη καὶ ἂν εὐρίσκονταί ἐδῶ δὲν κατωρθώθη ἀρκούντως νὰ ἐξακριβωθῇ. Οὐδεὶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν θὰ ἐτόλμα νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐλαχίστην εὐθύνην, δίδων πληροφορίαν τινὰ περὶ αὐτῶν, ἐξαιρέσει τοῦ Ἑμβέρ, ὃ ὅπως σπανίως εὐρίσκεται ἐκεῖ. Αὐτοὶ εὐρίσκονται πάντοτε εἰς τὰ Ἀνακτορά, ἢ εἰς τὰ γυμνάσια, ἢ εἰς ἐπιθεώρησίν τινα, καὶ τὰ πράγματα μένουσιν ἐν στασιμότητι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Δὲν εἶνε πλέον ὁ νεωστὶ ἀφιχθεὶς ἐκ Μακεδονίας μετριόφρων νεαρὸς ἀξιωματικὸς, ποῦ ἐγνώρισα τῷ 1908, καὶ ποῦ ἠρυσθὲν ἐξ ἐπαγγέλματος ἀκούων ἑαυτὸν ἐγκωμιαζόμενον ὡς «ἥρωα τῆς Ἐλευθερίας». Ὁ Βούλγαρος πρεσβευτὴς τὸν ὀνομάζει «Προφήτην τῶν Προφητῶν», καὶ ἀμφοτέρωθεν τοῦ γραφείου του, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, κρέμανται αἱ εἰκόνες τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου!

... Οἱ Τούρκοι δὲν ἀντελήφθησαν ἀμέσως ὅτι τὸ ὑποβρυχίον E 15 ἐξώκειλεν. Ἦνοιξαν πῦρ καὶ μία ἀπὸ τὰς πρῶτας βολίδας ἐπέτυχε τὸ περισκόπιον καὶ ἐχώρισεν εἰς δύο τὸν κυβερνήτην, τοῦ κάτω μέρους τοῦ σώματός του πεσόντος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Π... Ἐτέρᾳ

ὀδὸς ἐξερράγη ἐπὶ τῆς ἀποθήκης τῆς ἀμμωνίας καὶ οἱ παραχθέντες ἀτμοὶ ἐπέφερον τὸν ἐξ ἀσφυξίας θάνατον εἰς ἐξ ναύτας. Οἱ λοιποὶ τῶν ναυτῶν ἐπήδησαν ἔξω τοῦ σκάφους. Ὅταν οἱ Τοῦρκοι εἶδον αὐτοὺς κολουμβῶντας, ἔσπευσαν εἰς βοήθειάν των, μὲ ὄχι ὀλίγον κίνδυνον τῆς ζωῆς των, διότι τὸ ρεύμα ἦτο ὀρμητικόν. Οἱ Ἄγγλοι νεκροὶ ἐτάφησαν εἰς τὴν παραλίαν, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ὁ Τζεβάτ Πασσάς, ὁ διοικητής, ἤκουσε περὶ τούτου, ἔδωσε διαταγὰς ὅπως ἐκταφῶσι καὶ μεταφερθῶσι πρὸς ταφὴν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Νεκροταφεῖον, ἐνὸς ἱερέως ψάλαγτος τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς αἰχμαλώτους, οὗτοι μέχρις ὥρας ἔτυχον καλῆς περιποιήσεως. Ὁμιλῶν περὶ αὐτῶν ὁ Τζεβάτ εἶπεν ὅτι ἐμάχοντο ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὅτι πᾶν ὅ,τι καὶ αὐτὸς ἐλπίζει εἶνε ὅτι ἐὰν ποτὲ αὐτὸς ἢ τις ἐκ τῶν ἀνδρῶν του πέσῃ εἰς χεῖρας τῶν Συμμάχων, θέλει τύχῃ τῆς αὐτῆς καλῆς περιποιήσεως. Οἱ Γερμανοὶ ἀξιωματικοὶ ἐξετίμησαν δεόντως τὴν προσπάθειαν πρὸς ἀνατίναξιν τοῦ ὑποβρυχίου. Ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦτο ἐν λίαν τολμηρὸν ἐγχείρημα. «Βγάζω τὸ καπέλλο μου πρὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυτικοῦ,» εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν.

.....
 Ἀπριλίου 28.—Εἶδα τὸν Ν..., ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε μὲ βεβαιότητα ὅτι οἱ Ρῶσοι ἀπεβιδάσθησαν σήμερον τὴν πρῶτην εἰς Μήδειαν! Ὁ Ἕλλην ὑπηρέτης ἦτο τρελλὸς ἀπ' τῆς χαρᾶς του. Εἶνε δύσκολον νὰ καταστείλῃ τις τὴν ἑξαψίν του. Οἱ Τοῦρκοι ὁμολογοῦν ὅτι ὁ μόνος κίνδυνος δι' αὐτοὺς ἐγκτεται εἰς μίαν ταυτόχρονον

διπλὴν ἐπίθεσιν... Ἐφερα τὴν εἶδησιν εἰς τὴν Πρεσβείαν, ἀλλ' ἐρωτήσαντες τὸν Ἐμβέρ, ἐπληροφορήθημεν ὅτι αὕτη ἐστερεῖτο ἀληθείας. Εἰς τὰ Δαρδανέλλια ὁ ἀγὼν ἐξακολουθεῖ σφοδρὸς καὶ ἡ περιφανὴς νίκη ἡ ἀναγγελθεῖσα προχθὲς «ἐφάμπρικκρίσθη» ἀπλῶς πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἐπετείου τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ Σουλτάνου. Ἄγνοοῦμεν ὅποια εἶνε ἡ ἀληθὴς κατάστασις καὶ θὰ τὸ ἀγνοοῦμεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας...

Ἀπριλίου 29.— Αἱ μάχαι ἐξακολουθοῦν, καὶ αἱ τουρκογερμανικαὶ ἐκθέσεις περὶ ὀριστικῆς νίκης ἦσαν, τοῦλάχιστον, πρόωροι. Εἶνε διασκεδαστικὸν νὰ βλέπη τις πῶς τερατολογοῦν εἰς τὰ ἀνακοινωθέντα των, τὰ ὅποια εἶνε τόσο ἀόριστα, ὥστε νὰ ἦνε ἀδύνατον νὰ τὰ παραδεχθῆ τις ὡς λέγοντα τὴν ἀλήθειαν. Οἱ Τούρκοι συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τοὺς διευθυντὰς τοῦ Μπὸν Μαρσέ καὶ τοῦ Μπαίκερ, διότι δὲν ἐφωταγώγησαν τὰ καταστήματά των κατὰ τὴν προχθεσινὴν σουλτανικὴν ἑορτὴν. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Μπέντρι ἐννοεῖ νὰ παραπέμψῃ ἀμφοτέρους εἰς τὸ Στρατοδικεῖον, καὶ ἐπιμένει μετ' ἰσχυρογνωμοσύνης εἰς τοῦτο.

.....

ΜΑΪΟΣ

Μαΐου 1.— Εἶμαι ἀπησχολημένος μὲ τὸ Ἀρμενικὸν ζήτημα... Ἡ κυβέρνησις φαίνεται νὰ στρέφῃ ἕλην τὴν προσοχὴν της ὅπως ἐκμηδενίσῃ καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα πάσης πολιτικῆς ἀντιπολιτεύσεως. Συνέτριψε

τὴν τουρκικὴν ἀντιπολίτευσιν, ἐξώρισε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἤδη ἦλθεν ἡ σειρὰ τῶν Ἀρμενίων,—καὶ ἔλα ταῦτα καθ' ὃν χρόνον ἡ αὐτοκρατορία ἀπειλεῖται πανταχόθεν. Τὸ μίγμα τοῦτο τῆς ἀσυναίσθησις, τῆς ἀπαθοῦς πεποιθήσεως, τῆς σκληρότητος καὶ θηριωδίας ἀποβαίνει ἐκπληκτικόν. Εἰς τὴν Λέσχην, οἱ ἄνδρες ποῦ κυβερνοῦν χαρτοπαίζουσι ἄλλην τὴν ἡμέραν: ὁ Ταλαὰτ παίζει πόκερ καὶ ὁ Μέγας Βεζύρης πιπιλιάρδο, καθ' ὃν χρόνον οἱ Σύμμαχοι ἀποβιβάζουσι στρατεύματα εἰς Δαρδανέλλια . . .

Ἀπόψε παρευρέθη ἐν ἓνα ἔξοχον δεῖπνον παρὰ τῷ Π. . . Ἦτο ἐκεῖ καὶ ὁ Δεσπότης, φρεσκοξυρισμένος καὶ εὐωδιάζων, μόλις ἐπιστρέψας ἐκ Βερολίνου καὶ φαινόμενος μᾶλλον ὡς Γερμανὸς τραπεζίτης παρὰ ὡς πρῶτον Μέγας Βεζύρης. Μαθὼν ἦλθε πρὸς στιγμὴν ἡ ἐπιθυμία νὰ τοῦ ὑπομνήσω τὴν συνέντευξίν του, τὴν ὁποίαν ἔδωκε τὸν παρελθόντα Αὐγούστου εἰς Λονδίνον καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν εἶπεν ὅτι ἡ Τουρκία οὐδέποτε θὰ ἔφθανεν εἰς τοιοῦτον σημεῖον μωρίας, ὥστε νὰ περιπλεχθῆ εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἀγγλίας. . .

. . . Ὁ Τζαατ, Τούρκος διπλωμάτης, λαβὼν με κατὰ μέρος μοι ἐξέφρασε τὴν γνώμην του ὅτι οἱ Ἄγγλοι διέπραξαν μέγα σφάλμα μὴ προσεταιρισθέντες ἐξ ἀρχῆς τὸ Κομιτάτον. . . Μὲ ὀλίγον περισσοτέραν διπλωματικὴν ἰκανότητα, ἡ Τουρκία θὰ καθίστατο εὐκόλως φιλικὸν ὄργανον εἰς χεῖρας τῶν Ἄγγλων. Συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην του. Τὸ κάτω-κάτω, οἱ Τούρκοι δεικνύουσι μεγαλειτέραν προτίμησιν εἰς τὸν Ἄγγλον ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον ξένον. Τοῦ εἶπον ὅτι

ἡ συμπεριφορὰ τῶν Νεοτούρκων ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων παρήγαγε μεγίστην ἀγανάκτησιν παρὰ τὰς Ἀγγλοῖς . . . Ὁ Τζεβάτ ἐπρόβαλε τὸν συνήθη τουρκικὸν ἰσχυρισμὸν διὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς Τουρκίας εἰς τὸν πόλεμον: δηλ. τὴν ἀνάγκην δι' αὐτὴν νὰ δράξῃται τῆς καταλλήλου στιγμῆς ὅπως πολεμήσῃ τὴν Ρωσσίαν, καὶ, ἐπίσης νὰ ἐκπλύνῃ τὸ στίγμα τοῦ Βάλκανικοῦ πολέμου. Τὸν ἠρώτησα τί ἡ Τουρκία θὰ ἐκέρδιζεν ἐξ αὐτοῦ.—«Τίποτε, μοῦ ἀπήντησεν. Πάν ὅτι ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν εἶνε νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἡττηθῇ».

Μαΐου 2.— Ὁμίλησα μὲ τὸν Ν. . . περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ εἶπομεν πόσον ἄσθη ἦτο ἡ πολιτικὴ τοῦ Βενιζέλου. Ἡ Ἑλλάς κατερχομένη εἰς τὸν πόλεμον πρὸ ἐνὸς μηνός, θὰ κατελάμβανε προνομιοῦχον θέσιν. Τώρα, ἐὰν κατέλθῃ, θὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τοῦ ὄχλου. Ὁ Ζ. . . καίτοι ἀκραιφνῆς βενιζελικός, φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος διέπραξε τρία σοβαρὰ σφάλματα: πρῶτον, παραιτηθεὶς, δεύτερον ἀνεχθεὶς τὸ Ὑπουργεῖον Ζαΐμη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἠδύνατο νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον, καὶ τέλος, λογομαχήσας μετὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Γούναρη. Ὁ τελευταῖος οὗτος, ἐρεθισθεὶς ὑπὸ τοῦ βενιζελικοῦ τύπου, ἐπιρρίψαντος κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐδωροδοκεῖτο ὑπὸ τῆς Γερμανίας, ἀπήντησε λέγων, ὅτι κατ' ἀντίθεσιν μερικῶν ἄλλων, αὐτὸς οὐδέποτε ἦτο ἕτοιμος νὰ παραχωρήσῃ ἐθνικὰ ἐδάφη. Ὁ Βενιζέλος τότε ἐδημοσίευσεν τὰ πρὸς τὸν Βασιλέα ὑπομνήματά του, ἐπειδὴ ὁ Βασιλεὺς δὲν ἤθελε ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἦτο πρόθυμος νὰ παραχωρηθῇ ἡ Καβάλλα.

Ἡ ὄλη ὑπόθεσις εἶνε λυπηρὰ διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ὡς συνήθως διηρέθησαν καθ' ἕνα χρόνον ἢ χώρα εἶχεν εἶπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ἀνάγκην ἐνόητος.

.....
Μαΐου 5.— Μία ἐπιτροπὴ Ὀθωμανίδων ἐπεσκέφθη τὸ «Γκαϊμπεν», τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς Στένην, καὶ ἠρώτησε, διατὶ ἕνα γερμανικὸν πλοῖον μένει ἤσυχον ἐκεῖ, καθ' ἣν στιγμήν οἱ ἄνδρες των, τὰ παιδιὰ των καὶ οἱ ἀδελφοὶ των εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ πυρός; Τὸ ἀεροπλάνον τὸ ὅποιον ἐξετέλεσε πτήσεις ἀνωθεν τοῦ Σισλί, τὴν Κυριακὴν, καὶ τὸ ὅποιον ὑπετέθη ὡς ρωσικόν, ἦτο τουρκικόν. Οἱ Τοῦρκοι τὸ κατέρριψαν διὰ τοῦ πυρός τῶν τηλεβόλων καὶ ἐφόνευσαν τὸν καλλίτερον ἀεροπλάνον των, καθὼς καὶ ἕνα Γερμανὸν ἀξιωματικόν. Εἰς ἀμφοτέρους ἐγένετο λαμπρὰ κηδεῖα χθές, τὰ δὲ πτερὰ τοῦ ἀεροπλάνου ἐπετέθησαν ἐπὶ τῶν φερέτρων των. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουν ἀκόμη ἄλλα τρία ἀεροπλάνα, μόνον.

... Αἱ συναντήσεις εἰς τὰς ὁδοὺς ἐδῶ εἶνε ἐπικίνδυναι. Ὅχι πρὸ πολλοῦ συνήντησα τὸν Σεραφεῖμοβ, τὸν Γραμματέα τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας, ὃ ὅποιος παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁμιλήσαμεν μαζὺ μόνον ἐπὶ τινα λεπτά, ἀλλὰ τοῦτο ἀμέσως ἀνεφέρθη εἰς τὴν Γερμανικὴν Πρεσβεῖαν. Τὰ κάθε τι ποῦ θὰ γίνῃ ἐδῶ, ἀμέσως διαστρέφεται καὶ κατάσκοποι εὐρίσκονται παντοῦ, ἰδίως περίξ τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας. Μοῦ ἀνέφεραν τέσσαρας κυρίας, αἱ ὅποιαι ἐν μέσῳ τοῦ λεγομένου ἀριστοκρατικοῦ κόσμου, ἐντρυφῶσιν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διασκεδάσεως. Ὁ Γερμανὸς πρεσβευ-

τῆς προθύμως πληρώνει διὰ χρήματος κάθε πληροφορίαν ποῦ θὰ τοῦ μεταδώσουν, σημαντικὴν ἢ ἀσήμαντον, ἀδιάφορον, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου.

Ὁ Σ. . . Μπέης, ὁ ὁποῖος ἐγευμάτισεν ἐδῶ σήμερον, ὠνόμασε τοῦτο «Τρομοκρατίαν», καὶ εἶνε πράγματι τοιαύτη, ἰδίως διὰ τοὺς Τούρκους. Πλεῖστοι ὅσοι παρεπέμφθησαν πρὸ τοῦ Στρατοδικείου χωρὶς νὰ γνωρίζουν διὰ τί κατηγοροῦνται. Τοῖς ἀπαγορεύεται νὰ διορίζουν δικηγόρον ὑπερασπίσεως, ἢ δίκη διεξάγεται μυστικῶς καὶ δὲν τοῖς παρέχεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀπολογηθῶσι. Πολλοὶ Τούρκοι εἶνε λίαν ἀπαισιόδοξοι διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τὴν φοβερὰν καταστροφὴν εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Κομιτάτον ὠδήγησε τὴν χώραν, ἀλλ' ὀλίγοι τολμοῦν νὰ ἐκφράσουν παρησία τὴν ἀπαισιόδοξιαν των . . .

Μαΐου 8. — Ἐξακολουθοῦν νὰ κυκλοφοροῦν αἱ συνήθειες φῆμαι. Μία ἐξ αὐτῶν φέρει τὸν Λίμαν φὸν Σάνδερς ὡς φονευθέντα, ἀλλὰ δὲν τὴν πιστεύω. Ὁ Βάγκενχάϊμ (1) με ἐπεσκέφθη εἰς τὴν Πρεσβείαν περιχαρῆς, διὰ νὰ μοῦ ἀναγγεῖλῃ τὴν καταβύθισιν τῆς «Λουζιτανίας!» Ἐὰν, ὡς εἶνε πιθανόν, ἀμερικανικαὶ ὑπάρξεις ἀπωλέσθησαν, τοῦτο θὰ δημιουργήσῃ μεγίστην ἀγανάκτησιν εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀκόμη δὲ καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι μεταξὺ τοῦ φορτίου ὑπῆρχον καὶ πυρομαχικά, τὸ μέγεθος τῆς πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς γενομένης προσβολῆς δὲν θὰ μειωθῇ.

(1) Πρῆην πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐν Ἀθήναις.

Φήμει διαδίδονται περὶ γενικῆς σφαγῆς ἐν περιπτώσει ἤττης. Τὸ Κομιτάτον συχνάκις ἠπέλιπεν ὅτι θὰ καταστρέψῃ ἐκ θεμελίων τὴν πόλιν πρὶν ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεωρῶ «μπλόφαν». Ἐὰν ἤττηθῶσιν, εἶνε πολὺ πιθανώτερον ὅτι θὰ φανῶσι πρᾶοι καὶ πειθήνιοι...

Μαῖον 9.—...Σήμερον ἡ «Τανιν» ἤρχισε δημοσιεύουσα σειρὰν καταπληκτικῶν ἀποκαλύψεων. Λέγει ὅτι σπουδαία συνωμοσία ἀνεκαλύφθη, μεταξὺ τοῦ Κίτσεναρ, τοῦ Βενιζέλου, τοῦ «καθάσση» τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, τῶν Ἀρμενίων καὶ ομάδος γνωστῶν Τούρκων συνωμοτῶν ὡς ὁ Σερῆφ καὶ ὁ Σεμπάχεδίν! Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀνέλαβε, λέγει, νὰ προσφέρῃ ἀμοιβὰς 20 χιλιάδων λιρῶν στερλιῶν εἰς ἕκαστον ὃ ὁποῖος ἤθελε δολοφονήσῃ τὸν Τάλαατ! Ἡ συνωμοσία ἀνεκαλύφθη καὶ ἐματαιώθη χάρις εἰς τὴν δευδέρκειαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας, Μπέντρι! Ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα μερικῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, ὡς συμμετεχόντων εἰς τὴν συνωμοσίαν. Πρὸς τὸ παρὸν ἡ κατηγορία ἐπιρρίπτεται ἀπλῶς κατὰ τῶν Ἀρμενίων...

...Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Πρεσβείαν εὔρον ἐκεῖ τὸν Αὐστριακὸν Πρεσβευτὴν Παλλαβιτσίνι. Ἦλθε διὰ νὰ μὲ ἐρωτήσῃ ἐὰν εἶχομεν ἀναλάβει τὴν προστασίαν τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἰταλικῶν συμφερόντων! Ὁμογόλησεν ὅτι ἐὰν οἱ Ἰταλοὶ ἔστειλλον 100,000 ἀνδρας καὶ οἱ Ἕλληνες μίαν ἢ δύο μεραρχίας, τὰ Δαρδανέλλια θὰ ἐπιπτον.

Μετὰ τοὺς γερμανικοὺς κομπασμοὺς περὶ τοῦ ἀπρο-

θήτου τῶν Στενῶν, τοῦτο μᾶς ἔρχεται ὡς μία πρώτη ὁμολογία περὶ τοῦ ἐναντίου. Ὁ Ἐμβερ μαίνεται κατὰ τῶν Ἄγγλων διὰ τὸ πείσμα των ἐν τῇ συνεχίσει τῆς ἐπιθέσεως. Νομίζει ὅτι ἐὰν ἦσαν μόνον οἱ Γάλλοι ἀπὸ καιροῦ οὗτοι θὰ ἐγκατέλειπον τὴν ἐπιχείρησιν.

Ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐξέλθῃ τώρα, θὰ ἦτο μία μεγάλη ἱκανοποίησις διὰ τὸν Βενιζέλον. Ἄλλ' ὁ Ἕλληνας Ἐπιτετραμμένος, ὁ ὁποῖος ἐδείπνησε μεθ' ἡμῶν χθὲς τὴν ἐσπέραν, δὲν ἤκουσε τίποτε ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Μαΐου 10. — . . . Τραυματῖαι ἐξακολουθοῦν καταφθάνοντες, καὶ σήμερον οἱ ἐγκαταθῆκα εὐρισκόμενοι ὑπολογίζονται εἰς 17,000. Ἡ κυβερνήσις ἐπέταξεν ὅλα τὰ ἑλληνικὰ νοσοκομεῖα, καὶ ὅταν τὰ τελευταῖα ταῦτα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ γὰρ περιλάβου περισοτέρους τραυματῖαις, διατάχθησαν νὰ ἐκδιώξουν ἄλλους τοὺς ἐν αὐτοῖς νοσηλευομένους ἀσθενεῖς. Ἐπίσης εὐρεθέντες ἐν ἑλλείψει βάρμβακος, οἱ Τούρκοι ἐπέταξαν ὅσην ποσότητα ἠδυνήθησαν νὰ ἀνακαλύψουν καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Ἕλληνας νὰ τὸν ἀγοράσουν ἀπὸ αὐτοῦς, διὰ τοὺς ἰδικούς των τραυματίας. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ μετὰ τὴν ζάχαριν.

Ἡ κ. Μ. . . . ἐπήγε νὰ ἴδῃ μερικοὺς Ἄγγλους αἰχμαλώτους εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Γκιουλχανέ, θερμοσταῆς τοῦ ὑποβρυχίου Ε 15. Ἀλλὰ τοὺς εἶδε μόνον διὰ μίαν στιγμὴν, ἐπειδὴ ὁ Γερμανὸς ἰατρός τὴν κατεπτόησε λέγων ὅτι μία βοήθεια πρὸς Ἄγγλους, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἐχθροί, θὰ ἐθεωρεῖτο μὲ κακὸν ὄμμα ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ κάθε τι.

Μιὰρὰ καὶ θηριώδης ἀνοησία, διότι οἱ Τούρκοι εἶνε

ἀρκετὰ ἐπιεικεῖς, ὅταν δὲν ἐξερεθίζονται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν οἱ ὁποῖοι ἔκαμον ὄλα τὰ δυνατὰ τῶν διὰ νὰ τοὺς κάμουν νὰ κακομεταχειρίζονται τοὺς Ἄγγλους...

Μαΐου 11. — Ὁ Ζ ... ἀνεχώρησε σήμερον τὴν πρωτῆ-
αν δι' Ἀθήνας. Δὲν ἤθελε νὰ γνωσθῆ ἢ ἀναχώρησις
του, ἀνησυχῶν μήπως κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν
οἱ Τούρκοι δὲν τὸν ἄφηνον ν' ἀναχωρήσῃ.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶνε πολὺ ἀνήσυχτοι, ἀλλὰ πλή-
ρεις ἐλπίδων ὡς πρὸς τὴν ἔκβασιν, καὶ εἶνε ἀποφασι-
σμένοι νὰ ἐμμεῖνουν μέχρι τέλους ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν
συμβῆ. Τὸ τραῖνον ἦτο πλήρες, ἤκουσα. Ὅλιγον κατ'
ὀλίγον, ἢ πόλις ἐκκενοῦται ἀπὸ ὄλους ἐκτὸς ἐκεῖνων
οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν.

Ἐλάθμεν μίαν φλογεράν προκήρυξιν διὰ τὸν Ἱερὸν
Πόλεμον, κυκλοφορήσασαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸν
Χαλέππι, καὶ προωρισμένη νὰ προκαλέσῃ σφαγὰς
τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Βαλῆς ἦτο ἔτοιμος νὰ τιμωρήσῃ
τοὺς κυκλοφορήσαντας αὐτήν, ἀλλ' ὅταν ἤκουσεν ὅτι
οὔτοι ἦσαν Γερμανοί, κατηνύασθη ἀμέσως. Μία Γερ-
μανίς ἐπέδειξεν ἐξαιρετικὸν ζῆλον πρὸς εὐρυτέραν κυ-
κλοφορίαν τῆς ἐν λόγῳ προκηρύξεως. Ἐκαστος Μου-
σουλμάνος παρακινεῖται νὰ φονεύσῃ τοῦλάχιστον τρεῖς
ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν ἀπίστων οὔτινες κυβερνοῦν εἰς τὰς
Ἰσλαμικὰς χώρας — ἐννοεῖται, Ἄγγλους ἢ Ρώσους.
Μία περικοπὴ ἔχει ὡς ἐξῆς :

« Ἡ σφαγὴ τῶν Ἀπίστων, οἱ ὁποῖοι ἄρχουν ἐπὶ τῶν
ἰσλαμικῶν χωρῶν, κατέστη καθῆκον Ἱερὸν, εἴτε μυ-
»στικῶς εἴτε ἀναφανδὸν ἐνεργηθῆ αὕτη. Εἰς τὸν φο-
»γεύοντα εἴτε μυστικῶς εἴτε ἀναφανδὸν ἔστω καὶ ἓνα

» Ἄπιστον, ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἄρχουν ἐπὶ ἰσλαμικῶν
 » χωρῶν, ἐπιφυλάσσεται μία ἀνταμοιβὴ ἐκ μέρους ὄλων
 » τῶν ζώντων τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου.

» Καὶ ἕκαστος Μουσουλμάνος, εἰς οἰονδήποτε μέρος
 » καὶ ἂν εὐρίσκειται, ἄς λάβῃ ἓνα ὄρκον ἱερόν, νὰ φο-
 » νεύσῃ τοῦλάχιστον τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν κυβερ-
 » νῶντων ἰσλαμικᾶς χώρας Ἀπίστων, οἵτινες εἶναι
 » ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος καὶ ἐχθροὶ τῆς θρησκείας ταύ-
 » της».

Πλεῖστοι Γάλλοι μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ ἐφυλακίσθη-
 σαν ἐπιρριπτομένης κατ' αὐτῶν τῆς ἀορίστου κατη-
 γορίας ὅτι ἔλαβον μέρος εἰς μίαν συνωμοσίαν πιθανῶς
 εἰς ἐκείνην ἣν περιέγραψεν ἡ «Ταντι» καὶ εἰς ἣν ἀνε-
 μίγητε ὁ Κίτσεναρ, ὁ Βενιζέλος, οἱ Ἀρμένιοι καὶ ὁ
 καβάσσης τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας! Ὁ Βάγγγενχάιμ
 μένει ὡμῶς ἀδιάφορος εἰς τὸν διωγμὸν τοῦτον τῶν Ἀρ-
 μενίων, ἡ δὲ Αὐστριακὴ Πρεσβεία οὐδεμίαν ἀσκεῖ
 ἐπιρροήν, διότι ὁ Παλλαβιτσίνι ἐμφορεῖται ἀπὸ πολὺ
 ἀνθρωπινώτερα αἰσθήματα...

... Λέγεται ὅτι ἐν ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον εἰς τὴν Προ-
 ποντίδα, ἀφίκετο εἰς Ραιδεστόν φέρον τὴν τουρκικὴν
 σημαίαν. Ὁ Καϊμακάμης νομίζων τοὺς ἀξιωματικοὺς
 ὡς Γερμανοὺς, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὄλον τὸ πετρέλαιον
 καὶ ὄλας τὰς προμηθείας ποῦ ἐζήτησαν, καὶ μόνον
 ὅταν ἀνεχώρησαν ἀνεπέτασαν τὴν ἀληθῆ των σημαίαν.

Εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν Πρεσβείαν συνήντησα τὸν
 Γκαϊππερτ, τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας, ὁ ὅποιος ἀμέ-
 σως μὲ ἔλαβε κατὰ μέρος διὰ νὰ μὲ ἐρωτήσῃ περὶ
 τῆς «Λουζιτανίας». Εὐτυχῶς, ἡ δυσχέρειά μου περὶ

τὴν χρῆσιν τῆς γερμανικῆς γλώσσης, μὲ ἐκράτησεν εἰς καλὴν θέσιν ἀπέναντί του, διότι μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφρασθῶ, ὡς ἐπεθύμουν, ἐτήρησα σιγὴν. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἄλλην ἀποψιν πλὴν τῆς γερμανικῆς. Κατὰ τὴν γερμανικὴν θεωρίαν ὁ ἀνθρώπος ὀφείλει τὴν τιμὴν του ὡς καὶ τὴν ζωὴν του εἰς τὸν Κάιζερ. Τὸ «Der Kaiser verbanget» (Ὁ Κάιζερ τὸ ἐπιθυμεῖ) εἶνε ἀρκετὸν διὰ νὰ δικαιολογήσῃ οἰονδήποτε ἔγκλημα.

.....
 Μαῖον 16. — Ὁ ἕλος χριστιανικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ἄνω Βοσπόρου ἀπελάθη. Κατ' ἀρχὰς τὸ μέτρον ἀπέβλεπε τοὺς κατοικοῦντας ἐκεῖθεν τοῦ Μπουγιούκ Ντερέ, ἀλλὰ τὴν ἰσχύοντα ἐπέξεσάθη μέχρι τῆς περιφέρειας τῆς Ἰταλικῆς Πρεσβείας, εἰς Θεραπιά. Οὕτω χιλιάδες θὰ περιέλθουν εἰς ἐνδοξαί. Ὁ κηπουρὸς τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἦλθε καὶ ἠρώτησε τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ. Καθ' ἕλα τὰ φαινόμενα, θ' ἀκούσωμεν πάλιν τὴν ἴδιαν καὶ συνηθισμένην ἱστορίαν περὶ Ἑλλήνων συνεννοουμένων διὰ σημάτων μετὰ τῶν Ρώσων, ἔξω εἰς τὸ πέλαγος.

... Χθὲς τὴν ἐσπέραν ἐδείπνησαν μαζύ μας ὁ Ἰσμετ βέης καὶ Ἰζέτ πασσάς, ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας, συνταγματάρχης φὸν Λείψιγκ, παλαιὸς φίλος, ὁ Σουηδὸς Πρεσβευτῆς Anckarsvärd, καὶ τὸ ζεδογὸς K...

... Ὁ Λείψιγκ ὁμολόγησεν ὅτι τὰ Ζέππελιν διέψευσαν τὰς ἐλπίδας τὰς ὁποίας ἐστήριξαν ἐπ' αὐτῶν οἱ Γερμανοί, καὶ παρετήρησεν ὅτι Ἄγγλοι εἰς τὰ

Δαρδανέλλια εἶχον ἓνα ἐκτάκτως καλὸν παρατηρητὴν εἰς τὸ «παρατηρητικὸν ἀερόστατόν» των. Τὸν ἠρώτησα πόσον καιρὸν νομίζει ὅτι θὰ διαρκέσῃ ὁ πόλεμος. Ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ὁ πόλεμος θὰ ᾔνη πολὺ μακρὸς. Τὸ νὰ ἐλάμβανεν ἄλλην ἀποψιν θὰ ἐσήμαινεν ὅτι ἠγγνόμεναι τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρα, καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶνε ὀλιγώτερον αἰσιόδοξος ὡς πρὸς τὴν ἔκδασιν, ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον Γερμανὸν μετὰ τοῦ ὁποίου ὠμίλησα ἕως τῶρα, καὶ καθόλου Ἄγγλοφοβος. Ὁμίλησε περὶ τῶν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν δημοσιευθεισῶν κρίσεων τοῦ Ρέπιγκτον περὶ τῶν γερμανικῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων (manoeuvres). «Ἦτο χοληρικός ὅταν τὰς ἔγραφε», παρετήρησε.

· **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** ······ **ΔΟΧΗΝΩΝ** ······
 Μαΐου 17.—Με ἐπεσκέψθη ὁ Μέγας Ραββίνος ὀδυρόμενος διὰ τὰς ἀπελάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῶν Ἑβραίων, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων, καὶ αἱ ὁποῖαι εἶνε μίᾳ συνέχεια τοῦ ὅτι ἔγεινεν εἰς Δαρδανέλλια. Κατ' ἀρχὰς ὁ πληθυσμὸς κατέφυγεν εἰς Καλλίπολιν καὶ Λάμψακον, ἀλλὰ κατόπιν ἀπηλάθη ἀπὸ ἐκεῖ. 5000 Ἑβραῖοι ἐν στερήσει, εἶνε σημαντικὸν βᾶρος διὰ τὴν κοινότητα, καὶ πόσον μικρὰ εἶνε ἡ κοινότης αὕτη ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ἄλλας!

······
 Μαΐου 23.—Μετέβην εἰς τὴν φυλακίδα «Σχορπιός» (1), ὅπου προσεκλήθην εἰς τὸ τέτον. Συνήντησα ἐκεῖ

(1) Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμερικανικὴ φυλακίς.

ένα Ἀμερικανὸν δημοσιογράφον, μόλις ἀφιχθέντα ἐξ Ἀθηνῶν, ὃ ὁποῖος ἀφηγήθη μίαν μακρὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ Βασιλέως, τὰ σημαντικώτερα μέρη τῆς ὁποίας δὲν τῷ ἐπετράπη νὰ δημοσιεύσῃ. Ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπεν ὅτι ἦτο πρόθυμος νὰ συνεργασθῇ μετὰ τοῦ Βενιζέλου, ἐὰν οὗτος ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ δὲν ἀπέκρουπε τὰς φιλογερμανικὰς του συμπαθείας. Ἡ τελευταία πτώσις τοῦ Βενιζέλου ἀπεδόθη εἰς μίαν σκευωρίαν τῶν πριγκήπων, οἱ ὁποῖοι τὸν εὕρισκον πολὺ ἰσχυρόν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γούναρη ἀπεπειράθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τριπλῆς Ἀντάντ, ἀλλ' αὕτη δὲν ἠθέλησε γ' ἀκούσῃ τι περὶ τούτου. Πρέπει νὰ ἔχουν μετανοήσῃ πικρῶς εἰς Ἀθήνας, διότι ἡμέλησαν ν' ἀκολουθήσουν τὰς συμβουλὰς τοῦ Βενιζέλου. Ἡ ἐπανάστασις ὑποβόσκει ἐκεῖ. Ἐὰν ἡ Ἑλλάς δὲν κερδίσῃ τίποτε ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐνδέχεται νὰ ἴδωμεν ἀλλαγὴν πολιτεύματος καὶ ἐγκαθίδρυσιν δημοκρατίας εἰς τὴν χώραν.

.....

Μαΐου 25. — Ἡ ἐμφάνισις ἐνὸς ἀγγλικοῦ ὑποβρυχίου παρήγαγεν οὐκ ὀλίγον ἐρεθισμὸν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Χθὲς ἐσταμάτησεν ἐν Ῥυμουλκὸν καὶ τὸ ἐδύθησεν, ἀλλ' ἐπέτρεψεν εἰς τὸ πλήρωμα ν' ἀποδιβασθῇ εἰς τὴν ξηράν. Τοῦτο ἔφερε τὴν εἶδησιν, καὶ οἱ Τούρκοι συνεπῶς, ἐτοποθέτησαν πυροβολικὸν εἰς τὸ Τὸπ Χανέ, Σερὰί Μπουρνοῦ, καὶ ἄλλας θέσεις δεσποζούσας τοῦ λιμένος καὶ ἐδημοσίευσαν εἰς τὰς πρωϊνάς ἐφημε-

ρίδας ανακοινωθέν λέγον ὅτι γυμνάσια πυροβολικοῦ θὰ λάβουν χώραν, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τοὺς ἐνδεχομένους πυροβολισμούς. Τὸ ὑποβρύχιον ἀνήλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν 12. 40' μ. μ. εἰς ἀπόστασιν 300 γυαρδῶν ἀπὸ τοῦ μέρους 8που ὁ «Σκορπιός» εἶνε ἠγκυροβολημένος, καὶ ἐπυροβολήθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν παρακτιῶν τηλεβόλων. Ἐκεῖνο ἔρριψε δύο τορπίλλας, τῶν ὁποίων ἡ μὲν πρώτη ἠστόχησεν ἐνὸς μεταγωγικοῦ κατὰ 50 περίπου γυάρδας, ἀλλ' ἡ δευτέρα ἐπέτυχε τὸ «Σταμπούλ», διελθοῦσα κάτωθι μιᾶς φορτηγίδος, ἠγκυροβολημένης πλησίον αὐτοῦ, ἣτις καὶ ἀνετινάχθη. Τὸ «Σταμπούλ» ὑπέστη ῥήγμα 20 ποδῶν, ἐπὶ τῆς ὑφάλου γραμμῆς του, ἀλλὰ δὲν ἐβυθίσθη. Ἐρρυμουλκίθη ἀμέσως εἰς τὸ Μπεσικτάς, διὰ νὰ «καθήσῃ» εἰς τὰ ῥιχὰ γερὰ.

Ἐν τῇ μεταξὺ τὸ ὑποβρύχιον, ὑπὸ χάλαζαν πυρός, κατεδύθη καὶ ἀπεμακρύνθη διευθυνόμενον πρὸς τὰ ἄνω τοῦ Βοσπόρου. Εἰς Γαλατὰ παρήχθη πανικός. Ὅλοι ἔκλεισαν τὰ καταστήματά των. Τὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο ἤδη εἰς δύο μεταγωγικά, ἀπεβιδάσθησαν ἀμέσως εἰς τὴν ξηράν, ἀλλ' ἀργότερον ἐπεβιδάσθησαν πάλιν, διὰ νὰ ἀποβιβασθῶσι καὶ πάλιν ἄλλην μίαν φοράν. Ἡ ὀλικὴ ζημία ἦτο ἀσήμαντος, ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν ἀποτέλεσμα πραγματικὸν καὶ σοβαρόν.

Μαΐου 26.— Μὲ ἐπεσκέψθη ὁ Σ... καὶ ἐν ἐξάψει μοι ἀφηγήθη ὅτι, ἐνῶ μετέβαινε εἰς Δαρδανέλλια, τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον μετέφερε πυρομαχικά καὶ ἐν τηλεβόλον τῶν 6 Ἴντσῶν (δακτύλων) ἐτορπιλλίσθη ἀπὸ ἓν ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον, τὸ T 11. Οἱ Ἄγγλοι

ἐπέτρεψαν εἰς τὸ πλήρωμα νὰ ἀποδιδασθῆ εἰς τὰς λέμβους καὶ ἀκολούθως ἐβύθισαν τὸ πλοῖον. Ὁ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς εἶπεν εἰς τὸν Σ. . . ὅτι εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ ὑπάρχουν 11 ὑποβρύχια, τὰ ὁποῖα σταματοῦν ὅλα τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα μεταβαίνουν εἰς Δαρδανέλλια. Ἐβύθισαν μέχρι τοῦδε τρία μεταφέροντα στρατόν, ἐκ τῶν τεσσάρων ἀποσταλέντων, καθὼς καὶ ἄλλα διάφορα πλοῖα, ἀλλὰ δὲν πειράζουσι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μεταφέρουσι τραυματίας. . .

Μαΐου 27.— . . . Ἐφθασεν ἡ εἶδησις περὶ τορπιλλισμοῦ τοῦ «Μάξεστικ». Τὸ δεῦτερον πολεμικὸν ἐντὸς 3 ἡμερῶν. Οἱ Τούρκοι ἐτρελλάθησαν ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν. Διέταξαν ὅλα τὰ καταστήματα νὰ σηματοδοτηθῶσι. Εἰς τὸ Σιταμπούλ, οἱ περισσότεροι Ἕλληνες καταστηματαρχαὶ, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον σημαίας, ὠδηγήθησαν εἰς τὰ ἀστυνομικὰ τμήματα καὶ ἠναγκάσθησαν βίβλιν ἀγαράσουσι τοιαύτας. . .

Μαΐου 28.— Ἀγγέλλεται ἐκ Χαλεππίου, ὅτι οἱ Τούρκοι ἤρχισαν νὰ μετατοπίζουσι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν 600 ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ τῶν ἀντιπάλων ἐθνῶν. Τὸ αὐτὸ μέτρον μελετᾶται καὶ εἰς τὴν Σμύρνην. Ὁ Ἐμβέρ ἠρνήθη νὰ ἀναβάλῃ τὰς ἐκ Χαλεππίου μετατοπίσεις, πλὴν διὰ τὰ γυναικόπαιδα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν ἀπεστάλησαν εἰσέτι. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς δυστυχεῖς αὐτὰς ὑπάρξεις κατηγοροῦνται ὡς κυκλοφοροῦσαι ψευδεῖς φήμας περὶ συμμαχικῶν ἐπιτυχιῶν, καὶ οὕτω ἀνησυχοῦσαι τοὺς κατοίκους, ἐν ᾧ αὐτοὶ μᾶλλον ἔχουσι ἀνάγκην ἐπιτυχιῶν. Ἐκ Βουδρουμίου, ἀγγέλλουσι ὡς περιφανῆ νίκην τὴν σύλληψιν . . . μιᾶς λέμβου,

μετὰ 5 Γάλλων! «Οἱ αἰχμάλωτοι καὶ αἱ σημαῖαι τῶν ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν», ἐπιλέγει τὸ τηλεγράφημα.

... Μετὰ τὸ δεῖπνον μὲ ἐπεσκέφθησαν ὁ Τ... καὶ ὁ Β... τῆς Αὐστριακῆς Πρεσβείας, — ὁ πρῶτος πνέων μένεα κατὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ λέγων ὅτι ὄλον τὸ μῖσος κατὰ τῶν Ἄγγλων ἐστράφη τῶρα κατὰ τῶν Ἰταλῶν. Ὁ Β..., καίτοι Οὐγγρος, ἦτο ἡρεμώτερος. Οὗτος ἔχει ἤδη ἀπολέσει 11 στενοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐκ τῶν δώδεκα οἱ ὅποιοι μετέβησαν εἰς τὸν πόλεμον. Εἶπε περιέργον πῶς τόσον ὀλίγον οἱ ἐνταῦθα Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν ἀναμεταξύ των. Εἰς τὴν Λέσχην ὁ καθεὶς κάθεται εἰς ξεχωριστὴν τράπεζαν καὶ κατ' ἐξῆς δὲν τοὺς εἶδα νὰ συνομιλοῦν. Ἀκόμη καὶ ὁ Αὐστριακὸς Στρατιωτικὸς Ἀντιπρόσωπος, στρατηγὸς Π... φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν βλέπει τὸν Γερμανὸν συνάδελφόν του. Οἱ Γερμανοὶ κάμνουν παρὰ πολὺ αἰσθητὴν τὴν ὑπεροχὴν των, καὶ οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς ἀπεχθάνονται. Παράδοξως ἡ Τουρκία ἐφάνη περισσότερον ὠφέλιμος εἰς τὴν Γερμανίαν παρὰ ἢ Αὐστρία. Ἀλλὰ τοῦτο διότι ἢ Ἄγγλια τὸ ἠθέλησε, ἐν ᾧ θὰ ἦτο πολὺ εὐκολον ν' ἀφήσῃ τις τοὺς Τούρκους ἡσύχους.

Μαΐου 29. — ... Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν ὑποβρύχιον ἐδύθισεν ἐν μεταγωγικόν, τὸ «Πανδέρμα», μὲ στρατεύματα καὶ πυρομαχικά, καίτοι οἱ Τούρκοι διαψεύδουν τὸ πρῶτον. Φῶτα δὲν ἐπιτρέπεται πλέον νὰ ἦνε ἀνημμένα εἰς τὴν Γέφυραν τοῦ Γαλατᾶ, — ἀκόμη καὶ αἱ ἀμξῆαι καὶ τὰ αὐτοκίνητα ὑποχρεοῦνται νὰ σβύνουν τοὺς φανούς των. Σήμερον τὴν πρωτᾶν, περι

τὴν θῆν, ἤκουσα κρότους τηλεβόλων. Δὲν γνωρίζω ἀν τὸ πῦρ κκευθύνετο καθ' ὑποβρυχίου τινος, καίτοι ἐν τοιοῦτον ἐνεφανίσθη, ἔξω τοῦ ἀκρωτηρίου Μόδι...

Μαΐου 30. — Συνωμίλησα μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολουθούτου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, συνταγματάρχου Φραντζῆ, περὶ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἑλληνισμὸς δι' αὐτὸν δὲν εἶνε φυλὴ ἢ θρησκεία, ἀλλ' ἰδέα. Οἱ Ἄλβανοὶ εἶνε ἐμπεποτισμένοι εἰς αὐτόν, καὶ ὁ συνταγματάρχης εὐρίσκει τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησι Ἰουδαίοις. Μοὶ ἀνέφερον ἓνα Πέρσην, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος ἔζη ἄλλο ἐν τέταρτον αἰῶνος, ὁ Χριστὸς δὲν θά ἦτο ἀναγκάσιος εἰς τὸν κόσμον. Μοὶ ἀρέσει ἡ μυστικοπαθὴς πατριωτικὴ πίστις τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποῖαν εἶσι εἰς ἴσον βαθμὸν συμπεριζόνται. Οἱ ἐδῶ θρηνοῦν διὰ τὴν παρακμὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄλλοι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ἔχουν εὐρύτεραν ἀντίληψιν, συγκεκρασμένην καὶ μεγεθυμένην μὲ ἄλλα ἰδανικὰ ἢ οἱ ἐντόπιοι Ἕλληνες, τῶν ὁποῖων ὁ ἔθνισμὸς εἶνε θρησκεία καὶ συγκεντροῦται γύρω ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον...

... Μετὰ τὴν τορπίλλισιν τοῦ «Ἀγαμέμνωνος», ἔξω τοῦ πεδίου τῆς Τρωάδος, ἓνας ἕλλην ὀδοντοῖατρός, φέρων τὸ αὐτὸ ἐπίθετον, συνελήφθη ἀπὸ ἓνα «ὑπερ-εὐφυᾶ» ἀστυνομικόν. Ὁ ἰατρός πείσας τοὺς τούρκους ὅτι τὸ ὄνομά του δὲν ἦτο κἀνεὶς νεωτερισμὸς ἐκ μέρους του, πρὸς τιμὴν τῶν Συμμάχων, ἀφέθη ἐλεύθερος, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συντομεύσῃ τὸ ὄνομά του ἐπὶ τῆς ταπέλας του, εἰς μόνον τὸ ἀρχικὸν Α.

... Ὁ Βαγγενχάϊμ πρέπει νὰ ἦνε πολὺ ἀπησχολη-

μένος, μετὰ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰταλίας, καὶ δὲν παίζει πλέον τὸ καθημερινόν του μπρίτζ. Ἐσχάτως, εἰς τὴν λέσχην, ἦτο τρομακτικῶς ἠρεθισμένος, κτυπῶν μὲ τὴν πυγμὴν του τὴν τράπεζαν καὶ κραυγάζων ὅτι ἡ Ἀγγλία ἤθελε τὸν πόλεμον. Οἱ δὲ συμπαίχται του, οἱ ὅποιοι εἶνε Ἕλληνες, φοβοῦμενοι μὴ γίνῃ βιαιότερος, καὶ διὰ «νὰ τοῦ κάμου τὰ γούστα» του, ἐπανελάθον ἐν χορῶ: «Ναί, ἡ Ἀγγλία ἤθελε τὸν πόλεμον.»

Μαΐου 31.—Οἱ Τούρκοι πνέουν μένεα κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου, ἀγγέλλοντες ὅτι ἐζήτησαν ἀνακωχὴν εἰς τὰ Δαρδανέλλια διὰ νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς των. Ἐν ἐπίσημον ἀνακοινωθέν διακηρύσσει ὅτι «ἡ ἀγάθεια τοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτήρος εἶνε τοιαύτη, ὅστε δὲν δύναται νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα φιλάνθρωπίας τῆς ὀθωμανικῆς διανοίας, ἅτινα ὑπηγόρευσαν εἰς τοὺς Τούρκους νὰ παραχωρήσουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους των αὐτὴν τὴν ἄδειαν. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἡμέραν τινα ἢ χώρα των θὰ φθάσῃ εἰς ἐπίπεδον πολιτισμοῦ ἴσον πρὸς ἐκεῖνο τῆς Τουρκίας»!!!

.....

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἰουνίου 1.— . . . Μὲ ἐπεσκέφθη ἓνας Τούρκος φίλος μου, πλήρης ἀγανακτήσεως διὰ τὰς γενομένας ἀπελάσεις ἐκ τοῦ Ἄνω Βοσπόρου. Ἠνάγκασαν καὶ αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, διότι εἶχε χριστιανοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὡς μέλη τῆς οἰκογενείας

του, καὶ ἡ σύζυγός του δὲν ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ ἄνευ αὐτῶν. Ἐπιροίπτει τὴν μουσαρὰν πράξιν ὄλην ἐπὶ τῶν Γερμανῶν, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ Ναυάρχου Σούχωβ, ὁ ὁποῖος, λέγει, ἐπέμεινε μετὰ πεισματος ὅπως ἐνεργηθοῦν αἱ ἀπελάσεις. Τὸ ἴδιον πράγμα μοῦ εἶπε καὶ ἓνας Τοῦρκος ἐκ τῶν ἐπισήμων. Καὶ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω ἀκόμη, καίτοι οἱ Τοῦρκοι ἐπιρρίπτουν ἐπὶ τῶν Γερμανῶν τὴν εὐθύνην τῆς ἀπελάσεως τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἥτις τόσον κόσμον ἔρριψεν εἰς ἀθλιότητα. . .

Ἰουνίου 2. — . . . Περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν Τουρκογερμανῶν εἰς τὴν Χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως αἱ φρικωδέστεραι φῆμαι κυκλοφοροῦν, μεταδιδόμεναι ἀπὸ στρατιώτας τραυματίας, ἰδίως Ἑλλήνας, ἐκεῖθεν ἀφικνουμένους. Εἰς μίαν περίπτωσιν, ἀγγλικὸν ἀπόσπασμα ἐξ ὀκτῶ ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἔχασε τὸν δρόμον του καὶ περιεπλανήθη ἐντὸς τῶν τουρκικῶν γραμμῶν, παρεδόθη. Οἱ Τοῦρκοι ἀφ' οὗ ἀφώπλισαν τοὺς ἀνδρας τούτους, τοὺς εἶπον ὅτι ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ φύγουν. Ἄλλ' ὡς ἔστρεψαν οὗτοι τὰ νῶτα, ἐπυροβόλησαν ὅλοι ἐκ τῶν ὀπισθεν. Πρέπει νὰ ὑπάρχη ἀλήθεια εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην, διότι ἀπὸ τινος οὐδεὶς Ἄγγλος ἀναφέρεται ὡς αἰχμαλωτισθεὶς. . .

Ἰουνίου 5. — Ἐκ τουρκικῆς πηγῆς ἐπληροφορήθη ὅτι δταν ὁ «Θρίαμβος» ἐδυθίσθη πολλοὶ ἐκ τοῦ πληρώματος οἱ ὁποῖοι ἐπήδησαν ἔξω τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν συνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ δικτύου τῶν τορπιλλῶν καὶ ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον ἀνατρα-

πέντες. Ἦτο θέαμα φρικῶδες. Ὁ Τοῦρκος διοικητής, ὁ περίφημος Ἐσσάτ Πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἀπηγόρευσε εἰς τοὺς ἄνδρας τῶν νὰ ζητωκραυγάζουν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς τῶν ἐχθρῶν τῶν. Μοῦ ἔδειξαν ἀριθμὸν φωτογραφιῶν ληφθεισῶν ἐσχάτως εἰς Δαρδανέλλια, ἐν τῇ κυρίᾳ βάσει τοῦ Ἄκ Μπασί, τὴν ὁποῖαν οἱ Ἄγγλοι ἀεροπόροι ἡμερησίως βομβαρδίζουσι,—εἰς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσε δέκα ἐξ στρατιώτας καὶ ἐπλήγησε τέσσαρας . . .

.....
 Ἰουνίου 9.— Ὁ Ἐμβέρ δὲν ἤθρονατο νὰ ἐννοήσῃ διατὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς ἐν Ἀφιοῦν Καρσίσαρ αἰχμαλώτους. Ἄλλ' ὅταν ἤκουσεν ὅτι τοῦτο γίνεται εἰς Ἑλλάδα τὰς χώρας, εἶπεν ὅτι θὰ σκεφθῇ ἐπὶ τοῦ πράγματος. Ἦτο ἤρεμος ὡς πάντοτε. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν Καύκασον, ὅπου μία δλόκληρος στρατιὰ του ἀπωλέσθη, ἐφαίνεται ἀπαθέστατος καὶ λίαν εὐδιάθετος καὶ τὴν ἰδίαν ἐσπέραν μετέβη εἰς μίαν συναυλίαν. Δὲν ἀνησυχεῖ πλέον διὰ τὴν Βουλγαρίαν. Φαίνεται ὅτι αἱ ἀμοιβαῖαι τῶν συμφωνίαι διατηροῦνται εἰσέτι. «Οἱ Ἕλληνες, εἶπεν, ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξέλθουν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τοὺς θέλει» . . .

Ἰουνίου 10.— . . . Ἦρχισαν ν' ἀναφαίνωνται σημεῖα ἀναρχίας εἰς τὴν διοίκησιν. Εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν, ὁ διοικητὴς Χατζῆ Ἀδῆλ, ἀπεπειράθη νὰ φορολογήσῃ ἐκάστην κοινότητα κατ' ἐντελῶς αὐθαίρετον τρόπον. Οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀπετάθησαν παραπονούμενοι πρὸς τὸν Βούλγαρον πρεσβευτὴν Κόλουτσεφ, ὁ ὁποῖος κατώρθωσεν ὅπως μὴ ἐπι-

βληθῆ ὁ φόρος. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἔχομεν σημεῖα παρα-
 λύσεως τῆς διοικήσεως. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐλάβο-
 μεν δύο ἀντιφατικὰ ὑπομνήματα τῆς Πύλης, τοῦ ἐνὸς
 ζητοῦντος ὅπως ἐπιτύχωμεν τηλεγραφικῶς τὴν ἀνα-
 γνώρισιν τοῦ «Γκιουὺλ Νιχάλ» ὡς πλωτοῦ νοσοκομείου,
 καὶ τοῦ ἐτέρου ἐπιθεβαιούντος ἐν προγενέστερον ὑπό-
 μνημα ὕπερ ἔλεγεν ὅτι τὸ πλοῖον δὲν ἦτο πλέον τόσον
 χρήσιμον. Οἱ Τούρκοι φοβοῦνται περισσώτερον τὴν
 Βουλγαρίαν παρὰ τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὴν Γαλλίαν. Αἱ
 τελευταῖαι αὐταὶ ἔκαμαν τὸ χειρότερον ποῦ ἡμπο-
 ροῦσαν νὰ κάμουν κατ' αὐτῶν, χωρὶς νὰ κατορθώσουν
 μέχρις ὥρας νὰ τοὺς βλάψουν, ἐν ᾧ τοὺς Βουλγάρους
 ἀκόμη τοὺς ἐνθυμοῦνται εἰς τὴν Τζατάλτσαν. Ἄλλ' ὁ
 Κόλουτσεφ ἐπαγαλαμβάνει καὶ ἐπιμένει, ὅτι ἡ πολιτικὴ
 τῆς χώρας του παραμένει οὐδετέρα. Εἰς τὴν Σόφειαν
 ἐκδηλοῦται μεγάλη ἐχθρότης καθ' ὅλων, καὶ οἱ
 Βούλγαροι αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ὡς ἀπομονωθέντας·
 ἠρώτησα τὸν Κόλουτσεφ ἐὰν νομίζει ὅτι ὁ Βενιζέλος,
 ἐπιτυχάνων εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς Κυριακῆς, θὰ ἤρχετο
 εἰς συνεννοήσεις μετὰ τῆς Βουλγαρίας, ἐπὶ τοῦ ζητή-
 ματος τῆς Καβάλλας. Ἐδείξε μᾶλλον ἀμφιβολίαν.
 Θεωρεῖ τὸν Βενιζέλον μέγαν ἄνδρα, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐν ᾧ
 προφασίζεται ὅτι εἶνε ὑπὲρ μιᾶς Βαλκανικῆς Ὁμο-
 σπονδίας, πραγματικῶς εἶνε ἀντίθετος αὐτῆς, καὶ
 καίτοι ὁμιλεῖ διαφοροτικά, πραγματικῶς δὲν θὰ παρε-
 χῶρει τίποτε...

.....
 Ἰουνίου 14. — Ἀκόμη δὲν ἐμάθομεν τίποτε περὶ
 τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκλογῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς σιωπῆς ἐννοεῖ

τις ὅτι αὐταὶ κατέληξαν ὑπὲρ τοῦ Βενιζέλου. Κυκλοφοροῦν ἤ πιὸ ἄσχημες κατηγορίαι ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὑποβοηθεῖ τὴν δρᾶσιν τῶν ὑποβρυχίων, ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὰ νὰ διέρχωνται διὰ τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου καὶ νὰ ἐγκαταστήσουν μίαν βᾶσιν εἰς Βῶλον. Δυσκολεύομαι νὰ τὸ πιστεύσω, ἀλλὰ μέγιστα προσπάθειαι ἐγένοντο ἐσχάτως εἰς τὴν Ἑλλάδα Ὁ Βασιλεὺς καί, ἐν μέρει, ὁ στρατὸς δεικνύουν φιλογερμανικὰ αἰσθήματα, ἐπίσης δὲ καὶ πολιτικοὶ τινες κατέχονται ὑπὸ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν Ἀντάντ. Ἐδῶ συμβαίνει τὸ ἐναντίον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Οὗτοι ὑπέστησαν πάρα πολλὰ καὶ οἱ Τούρκοι, δικαίως ἢ ἀδίκως, ἐπιρρίπτουν ὅλα τὰ καταπιεστικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν. Καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιτάξεις δὲν ἦσαν ἄλλο παρὰ καθαραὶ κατασχέσεις. Ἐνας Ἕλληνας ἰατρὸς ἔλεγε ἐχθὲς εἰς τὴν Ἑλένην ὅτι ὁ γαμβρὸς του, εὐημερῶν ἔμπορος μαλλίνων ὑφασμάτων κατεστράφη τελείως ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, διότι ἡ κυβέρνησις τοῦ ἐδήμειυσεν ὅλας του τὰς ἀποθήκας. Αἱ ἀποδείξεις τὰς ὁποίας δίδουν φυσικὰ δὲν ἔχουν καμμίαν ἐντελῶς ἀξίαν...

Ἰουνίου 17. — Ἐξακολουθεῖ ἡ αὐτὴ ἀβεβαιότης. Δὲν ἔχομεν τὴν παραμικρὰν ἰδέαν τοῦ τί συμβαίνει. Ἐξ Ἀθηνῶν καταφθάνουν εἰδήσεις περὶ τοῦ θριάμβου τοῦ Βενιζέλου. Ἄλλ' ἐδῶ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς τὸν τύπον νὰ τὸν δημοσιεύσῃ. Καὶ αἱ ἐφημερίδες ὁμιλοῦν ὡς ἐὰν ὁ Γούναρης ἐπέτυχεν τὴν πλειονοψηφίαν. Παιδαριώδης «μανοῦθρα», διότι ὅλοι γνωρίζουν τὴν ἀλήθειαν, καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Πόλιν χαίρουν χω-

ρις νὰ τολμοῦν νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά του (τοῦ Βενιζέλου) εἰς τὰς ὁδοὺς, — διότι αἱ ὁδοί, ὅπως καὶ αἱ οἰκίαι, κατακλύζονται ἀπὸ κατασκόπους, καὶ αἱ ἀκουόμεναι συνομιλίας ὁδηγοῦν εἰς τὸ Στρατοδικεῖον.. Οὕτως, μία ἄγνωστος κυρία μετέβη εἰς τὴν κλινικὴν ἐνδὲς Ἑλληνος ἰατροῦ, προφασιζομένη τὸν ἀσθενῆ. Τὸν ἠρώτησε τί νέα ἐγνώριζε. Ἐκεῖνος ἀνέφερε τὴν εἶδησιν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἦτο ἀσθενής. Μετὰ δύο ὥρας συνελαμβάνετο καὶ ἐφυλακίζετο.

Ἰουνίου 18.—...Φῆμαι καὶ πάλιν διαδίδονται ὅτι ἐπίκειται ἡ ἐξοδος τῆς Βουλγαρίας. Μὲ τὸν Βενιζέλον εἰς τὴν ἀρχὴν, θὰ ἦτο εὐκολὸς μία συνεννόησις μετὰ τῆς Ἑλλάδος...

Ἰουνίου 26.—Τὴν παρελθούσαν νύκτα τρεῖς ἰσχυρὰ ἐκρήξεις ἠκούσθησαν, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως. Σήμερον ἐπληροφορήθη ὅτι μία τουρκικὴ τορπιλοθέτις καὶ ἐν ἀνιχνευτικὸν κατεβυθίσθησαν ἀπὸ ἐν ὑποβρύχιον, ἔξωθι τοῦ Χαϊδάρ Πασσᾶ. Τὰ ὑποβρύχια κατέστησαν τὴν Προποντίδα ἀγγλικὴν λίμνην, ὅπου εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται κατὰ βούλησιν. Ἐνας Ἀγγλὸς ἀξιωματικὸς ἀφηγγήθη εἰς Ἀθήνας ὅτι, ἀφ' οὗ ἐξήντησεν ὄλας του τὰς τορπίλλας, τὸ σκάφος του ἤρχισε νὰ «κάνη νερά». Οἱ ἄνδρες ἐκλείσαν (ἐστρώπωσαν) τὰ ρήγματα, ὅσον ἠδύναντο καλλίτερον μὲ τὰ ἐνδύματά των, καὶ τέλος ὅταν ἐξέθετε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἐν τῷ Αἰγαίῳ ναύαρχον, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ἦσαν ἐντελῶς γυμνοί...

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἰουλίου 7. — Κάθε πλοῖον ποῦ ἀποστέλλεται τῶρα εἰς τὴν Προποντίδα ἔχει μαζύ του στρατιώτας μὲ βόμβας. Ἐπειδὴ τὰ υποβρύχια ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ πλησιάζουν ἀπὸ πολὺ κοντὰ τὴν λείαν των, οἱ Τούρκοι ἐσχέφθησαν ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο τὸ μέσον τῆς καταστροφῆς των. Ἐσχάτως ἐν Γαλλικὸν υποβρύχιον ἐσταμάτησεν ἐν μικρὸν ἀτμόπλοιον συμουλκοῦν τρεῖς φορτηγίδας. Ἐνας χωροφύλαξ ἐδρισκόμενος ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἔρριψε τὴν βόμβαν του, ἣ ὁποία ἐξερράγη χωρὶς νὰ προξενήσῃ βλάβην τινά, ἀλλὰ τὸ υποβρύχιον ἀμέσως ἐπυροβόλησε καὶ ἐδύθισε τὰ πλοῖα μὲ ὅλον τὸ πλήρωμά των ἐκτὸς τοῦ μηχανικοῦ, ὅστις κατῴρθωσε νὰ δραπετεύσῃ...

Ἰουλίου 10. — . . . Οἱ Ἕλληνες, ὅπως οἱ Ἀρμένιοι, ἔχουν καὶ αὐτοὶ «τὸ μερδικό τους» εἰς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταπιέσεις. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς Προποντίδος ἀπηλάθησαν, καὶ ἐστάλησαν νὰ περιπλανηθῶσιν ἄστεγοι, γυμνοὶ καὶ ἐστερημένοι τῶν πάντων, λέγεται ὅτι ἐνεργήθη σφαγὴ εἰς ἐν ἑλληνικὸν χωρίον παρὰ τὴν Προύσαν. Ἐπίσης ἐσημειώθησαν περιπτώσεις ἀναγκαστικῆς ἀλλαξοθησείας. Γυναῖκες ἐξηναγκάσθησαν νὰ χορεύσουν γυμναὶ διὰ νὰ τοὺς δοθῇ τεμάχιον ἄρτου, ἤκουσα δ' ἐπίσης ὅτι πολλαὶ ἐδιάσθησαν νὰ ἀσπασθῶσι τὸν Ἰσλαμισμόν καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὰ χαρέμια τῶν Τούρκων. . .

Ἰουλίου 12. — Τὸ κύριον ἐνδιαφέρον νῦν στρέφεται πρὸς τοὺς Ἀρμενικοὺς διωγμούς, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν πρωτοφανεῖς διαστάσεις, καὶ ὁ Ταλαὰτ εἶπε ὁ κύριος ὑποκινητὴς αὐτῶν, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὅποιον αὐτὸς ἄγει καὶ φέρει ὡς βούλεται. Ἡ Ἀρχὴ ἐγέννησε τὴν σκληρότητα καὶ τὴν θηριωδίαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τούτου μιᾶς Ἀτσιγγάνας. Ἡ ἔλλειψις ἀνατροφῆς καὶ ἡ πραγματικὴ ἀμάθειά του κρύπτονται ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ κυνισμοῦ, καὶ πρὸς ὅσους ζητοῦν νὰ τὸν ἐξευμενίσουν δεικνύει λεπτὴν ἀνατολίτικην καταφρόνησιν. Μία φαινομενικὴ εὐπροσηγορία (bonhomie) καὶ κάποια προθυμία νὰ σὲ ὑποχρεώσῃ εἰς προσωπικὴν τινα ὑπόθεσιν, τοῦ δίδουν δημοτικότητα. Ἦτο διαφορετικὸς πρὸ ἕξ ἐτῶν διὰ τὸν ἐδελεπον καθ' ἡμέραν, μετὰ τὰς σφαγὰς τῶν Ἀδάνων. Εἶχε κάποιαν φαινομενικὴν ὑποχρεωτικὴν εἰλικρίνειαν, ἣ ὅποια ἐπροξένει εὐάρεστον ἀντίθεσιν μετὰ τὴν εὐστροφίαν καὶ πονηρίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ χαμιδικοῦ καθεστῶτος. Τότε μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸν διοικητὴν τῶν Ἀδάνων ἐπὶ τῆς ἀγχόνης, διότι ἐπέτρεψε τὴν δολοφονίαν 20,000 ὑπάρξεων, καὶ ἐξῆρε τὴν στάσιν τοῦ Ἀγγλοῦ προξένου, Doughty Wylie, ὁ ὅποιος ἐτραυματίσθη προσπαθῶν νὰ σταματήσῃ τὰς σφαγὰς. Τώρα κάμνει αὐτὸς τὰ ἴδια...

Οἱ Γερμανοί, πρὸς αἰώνιον ὄνειδός των, δὲν ἤγειραν ἕνα δάκτυλόν των, διὰ νὰ σώσουν τοὺς Ἀρμενίους. Ἡ πόρρωσις των ἐγείρει τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλ' εἰς μάτην...

... Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν τὸ σύνθημά

των ἀπὸ τὸν Μέγαν Βεζύρην εἶνε πολὺ σωθινισταὶ ἐν τῷ τουρκισμῷ των, καὶ περιβάλλονται ἰσλαμικὴν προσωπίδα. Ὁ Μέγας Βεζύρης ἐκμεταλλεύεται τοῦτο μὲ φανατισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς δυσκολεύεται νὰ πιστεύσῃ. Μισεῖ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ἀρμενίους, καίτοι κάμνει ἐξαίρεσιν διὰ τὸν Μαυρογένην βέην καὶ τὸν Ἀβραάμ πασσάν.

.....
 Ἰουλίου 20— ... Ὀλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμός, ὁ κατοικῶν εἰς τὴν Στένην ἀπὸ πλάθῃ, ὅπερ εἶνε σημεῖον ὅτι κάποια «ἀναποδιά» συμβαίνει...

... Αἱ γερμανικαὶ βασιλικαὶ συγγένειαι εἰς τὰ Βαλκάνια παρέσχον ἀπέφρους ὠφελείας εἰς τὴν Γερμανίαν. Αἱ βασιλικαὶ συμπάθειαι, τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐπιτελείου ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ γερμανικῇ στρατῷ καὶ ἡ εὐφυῆς καὶ ἀφειδῆς χρῆσις τοῦ γερμανικοῦ χρυσίου κατῶρθωσαν μέχρι τοῦδε νὰ ἐμποδίσουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ λαϊκὸν αἶσθημα ἐν Ρουμανίᾳ, Ἑλλάδι καὶ Βουλγαρίᾳ. Αἱ προσπάθειαι τῆς Ἀντάντ ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν Βαλκανίων δὲν ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καὶ ἡρμηνεύθησαν ὡς μίᾳ ἀδυναμίᾳ τῆς.

.....
 Ἰουλίου 26. — Σήμερον τὴν πρῶτην περὶ τὴν 3ην ὥραν σφοδροὶ πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν. Ὁ λόγος των παραμένει ἄγνωστος, καὶ τοὶ ἀναφέρονται τὰ πανταχοῦ παρόντα ὑποδρύχια. Λέγεται ὅτι τὰ ἐν Τὸπ Χανὲ πυροβόλα κατέστρεψαν ἐν ξενοδοχείῳ εἰς Σταμπούλ, ἐν τῇ προσπάθειᾳ των νὰ πυροβολήσουν τὸν ἐχθρόν...

Ἰουλίου 28.—Οἱ διωγμοὶ τῶν Ἑλλήνων προσλαμβάνουν ἀπροσδοκίτους διαστάσεις. Ἀκόμη πρὸ δέκα πέντε ἡμερῶν παρεσχέθη εἰς αὐτοὺς ἡ διαβεβαίωσις ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα κατὰ τῶν ἑλληνικῶν χωρίων τῆς Προποντίδος ἦσαν προσωρινὰ καὶ δὲν παρέβάλλοντο μὲ τὰ κατὰ τῶν Ἀρμενίων ληφθέντα μέτρα. Σήμερον φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ὁμοιότης εἰς τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑφίστανται αἱ δύο αὗται εἰρηνικαὶ ἐθνικότητες καὶ ὅτι ὑπάρχει καὶ πρόθεσις τῆς ἐκκριζώσεως καὶ τῆς τελείας ἐξοντώσεως αὐτῶν. Οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπήτια των, συχνάκις ἄνευ προειδοποιήσεως, ἀναγκασμένοι νὰ βαδίζουν νυκθημερῶν ἄνευ τροφῆς καὶ ὕδατος, καὶ ὅταν κλαίουν διὰ τούτο, οἱ Τούρκοι φύλακες τῶν τοῖς δεικνύουν τὰ τζαμιά καὶ τοῖς λέγουν ὅτι ἡ μεγάλη λεωφόρος ἡ ἄγουσα πρὸς τὰς ἀνέσεις τῆς ζωῆς εὐρίσκεται ἐν τῷ Ἰσλαμισμῷ. Τὰ κτήνη των ἐπίσης ἐπιτάσσονται καὶ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς ἡ ὑποχρέωσις νὰ τὰ τρέφουν, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι λιμώττουν. Καὶ διὰ λεπτῆς καὶ ἐξηυγενισμένης ὠμότητος ἀπαγορεύεται εἰς τὴν ἐνταῦθα ἑλληνικὴν κοινότητα νὰ τοῖς παράσχη ἀρωγὴν τινα. Τὸ Πατριαρχεῖον εὐρίσκεται ἐν ἀπογνώσει, μὴ γνωρίζον ποῦ νὰ στραφῆ, διότι τὸ Ἰπουργεῖον Γούναρη, ἐν Ἀθήναις, φαίνεται περισσότερον ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Βενιζελισμοῦ, παρὰ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἐνταῦθα ὁμοειθῶν του, καὶ λέγεται ὅτι ἀπηγόρευεν τὴν δημοσίευσιν ὅλων τῶν ἐκ Τουρκίας ἐκθέσεων περὶ τοῦ διωγμοῦ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν.

Ἰουλίου 29. — ἤκουσα ὅτι καὶ τὸ συμβούλιον τοῦ Στέματος, τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα, ὅτε ὁ Λίμαν καὶ ὁ Ἐμβέρ συνεβούλευσαν ἐπιμόνως μίαν μεγάλην ἐπίθεσιν εἰς Ἄρι Μπουρνού, διὰ νὰ ριφθῶσιν οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν θάλασσαν, ἀδιάφορον ὅποια ἤθελεν εἰσθαι ἢ ἀπώλεια εἰς ἄνδρας. Ὁ Ταλαὰτ καὶ οἱ ἄλλοι ἀντέκρουσαν τὴν πρότασιν ἕνεκα τοῦ δαπανηροῦ τοῦ ἐγχειρήματος, καὶ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ μεταπεισθῶσιν. Ἐν τούτῳ ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο ἀλλὰ μερική, καὶ καταλήξασα εἰς πλήρη ἀπιστυχίαν ...

Ἰουλίου 30. — ... Νέαι ἀνησυχαστικαὶ φήμαι ἔρχονται ἐκ Σόφιας, παραποῦ λεπτομερεῖς διὰ νὰ μὴ τὰς θεωρήσῃ τις ἀβασίμους. Τὸ παλαιὸν γερμανικὸν σχέδιον τῆς διαβάσεως διὰ τῆς βορειανατολικῆς γωνίας τῆς Σερβίας πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀνοιχθῇ μία ὁδοὸς διὰ μέσου τῆς Βουλγαρίας, λέγεται ὅτι ἀναξῆ. Οἱ Βούλγαροι θὰ προσποιηθῶσιν ὅτι διαμαρτύρονται, ἀλλ' ἀφ' οὗ τὰ στρατεύματά των θ' ἀσχοληθῶσιν ἐπίσης μὲ τοὺς Σέρβους ἐν Μακεδονίᾳ, θὰ περιορισθῶσι μόνον εἰς τὰς πλατωνικὰς αὐτὰς διαμαρτυρίας, καὶ οἱ Γερμανοὶ θὰ δυνηθῶσι ν' ἀποστείλωσιν ἐκεῖ τὰς ἀναγκαίας ἐνισχύσεις καὶ πυρομαχικά. Τοῦτο ἐν Σόφια φαίνεται κἄπως ὡς προδοσία, ἀλλ' ὅλα εἶνε δυνατὰ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τοῦ ἡρωϊσμοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς κακοηθείας ἀφ' ἑτέρου. Ἡ Ἑλλάς θ' ἀγορασθῇ διὰ τῶν ἐγγυήσεων ἐπὶ τῶν νέων τῆς ἑδαφῶν, καὶ ἡ Σερβία θὰ στραγγαλισθῇ ἀπὸ ἀμφοτέρω τὰ μέρη. Ἡ Σόφια θέλει διὰ παντὸς τρόπου τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὰ υἱοθετηθέντα μέτρα θ' ἀποδειχθῶσι

λίαν κινδυνώδη ἐν τέλει, καὶ ἡ συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο παραχώρησις ἐκ μέρους τῶν Τούρκων τῶν 40 Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Δεδεαγάτς, θὰ ἦνε ἀνεπαρκῆς ἰκανοποίησις διὰ τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρίας, ἐὰν πρέπη νὰ ἔχη ἀμέσους γείτονας μίαν νέαν φιλοπόλεμον Τουρκίαν καὶ μίαν μεγεθυμένην Αὐστρίαν . . .

Ἰουλίου 31. — Ὁμίλησα περὶ τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ καταστάσεως μετὰ τοῦ Ε. . . Ἐφένδην. Οὗτος νομίζει ὅτι ἡ Ἀντάντ διέπραξε σοβαρὸν σφάλμα μὴ καταλαβοῦσα τὴν Θεσσαλονίκην διὰ νὰ ἀναγκάσῃ ἐκοῦσαν ἄκουσαν τὴν Ἑλλάδα νὰ συνταχθῇ μετ' αὐτῆς. Ὑπερτερεῖ τόσον τὸ λαϊκὸν αἰσθημα ὑπὲρ τῶν Συμμάχων ἐν Ἑλλάδι, ὥστε ἡ παρούσα κυβέρνησις—καίτοι φιλογερμανικὴ ἢ μάλλον ἀντιβενιζελικὴ—δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ πράξῃ τι, καὶ βοήθεια οὕτω θὰ παρείχετο εἰς τὴν Σερβίαν φύσεως τοιαύτης ὥστε ἡ Βουλγαρία θὰ ἦναγκάζετο νὰ τὴν σεδασθῇ. Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως παρὰ νὰ συνταχθῇ μετὰ τὴν Ἀντάντ ἐὰν ἐξηναγκάζετο . . .

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Αὐγουστος 1. — Συνεζήτησα τὸ Σερβοβουλγαρικὸν ζήτημα μετὰ τοῦ Κόλουτσεφ, ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἐγευματίσε μετ' ἐμοῦ. Νομίζει ὡς πιθανὴν τὴν στρατιωτικὴν κατάληψιν τῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης-Νύσσης ὑπὸ τῶν Συμμάχων, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἀσκήσουν

πίσειν ἐπὶ τῆς Σερβίας, ὅπως κάμῃ τὰς ἀναγκαίας παραχωρήσεις. Ἐγὼ ἀτομικῶς εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο ἐν δεξιότατον πραξικόπημα. Διότι:

α') θὰ ἠνάγκαζε τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐξέλθῃ·

β') θ' ἀπέτρεπεν ἀποτελεσματικῶς τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Σερβίας, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐσήμαινεν ἐπίθεσιν καὶ κατὰ τῶν Συμμάχων·

γ') θὰ διηυκόλυε τὰς σερβικὰς παραχωρήσεις καθόσον οἱ Σύμμαχοι κατέχοντες τὰ ἐδάφη ταῦτα, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγγυηθῶσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι περὶ τῆς παραδόσεώς των·

δ') θὰ ἐδικαιολογεῖ τὴν ἀξίωσιν ἐπὶ τῶν τοιούτων παραχωρήσεων, διὰ τῆς παρασχεθείσης εἰς τὴν Σερβίαν ἐπιπροσθέτου βοηθείας·

ε') θὰ καθίστα εἰς σημαντικὸν βαθμὸν δυσχερὲς τὸ σχέδιον τῆς Γερμανίας ν' ἀνοίξῃ μίαν δίοδον πρὸς τὴν Βουλγαρίαν καὶ Σερβίαν, καὶ

ς') θὰ διηυκόλυνεν ἀκολούθως μίαν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τῆς Σερβίας.

Ὁ Κόλουτσεφ δὲν πιστεύει ὅτι ἡ Βουλγαρία ἐν πάσῃ περιπτώσει θ' ἀνεχθῇ τὴν διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς διέλευσιν γερμανικῶν στρατευμάτων, ὅπερ ἀντιτίθεται εἰς τὰ συμφέροντά της, ἀλλ' ὠμίλησε μὲ τὰς δριμυτέρας ἐκφράσεις κατὰ τῆς σερβικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ μίσος τοῦ ἐναντίον τῶν Σέρβων δὲν ἔχει ὄρια, καίτοι συμφώνησε μετ' ἐμοῦ ὅτι ἡ ἀντικιτάστας τῆς Σερβίας διὰ μίαν μεγεθυμένης Αὐστρίας θὰ ἦτο λίαν ἐπιζημία διὰ τὰ συμφέροντα τῆς χώρας του. Θάττον ἢ βράδιον

ὁ πόλεμος διὰ τὴν Μακεδονίαν θὰ ἦτο ἀναπόφευκτος, ἐὰν ἡ ἐπαρχία αὕτη δὲν παρεχωρεῖτο ἔκουσίως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ Βουλγαρία διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ πολέμου τούτου θὰ ἐκινεῖτο κατὰ τῆς Τουρκίας. Ἀνέφερε τὸν στρατηγὸν Σαβώφ, ὁ ὅποιος ἐδήλου ὅτι ἐντὸς εἴκοσι δύο ἡμερῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἦνε εἰς τὴν Καλλιπόλιν, καὶ ἐντὸς τριάκοντα μιᾶς τὰ Δαρδανέλλια θὰ ἠγνοίγοντο. Τὸν ἠρώτησα «ἐὰν τοιαύτη παραχώρησις ἀπεδεικνύετο ἀδύνατος, ἡ Βουλγαρία θὰ ἐκτίρυσσε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Σερβίας, σήμερον;» Μοὶ ἀπήντησεν «ὄχι», ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ρωσσίαν. Ἡ Βουλγαρία — εἶχεν ἐπὶ πλέον τὴν ἀναίδειαν νὰ μοῦ εἰπῇ ὁ πρεσβευτὴς — ἡ Βουλγαρία διακαίεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ δημιουργήσῃ ἓν νέον τηλεδρόνον ἠθικῆς, παρὰ τὸ παράδειγμα τὸ ὅποιον δίδουν αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις.

Ἐν τέλει ὁ Κόλουτσεφ μοὶ ἐπεδεβαίωσεν ὅτι καὶ ἐγὼ ἤκουσα ἐσχάτως, περὶ αἰφνηδίας ἀναστολῆς τοῦ κατὰ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων διωγμῶν. Οἱ Γερμανοί, οἱ ὅποιοι θέλουν τὰς Ἀθήνας νὰ διατηρήσουν σχετικὴν οὐδετερότητα, ἤσκησαν ἐνταῦθα ὅλην τὴν ἐπιρροὴν ὅπως ἀποτρέψουν ἔτι μᾶλλον τὴν κατάστασιν. Ἀκόμη δὲ καὶ προσωπικῆ ἐπιρροή ἤσκηθη οὐκ ὀλίγη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἐλήφθησαν ἤδη εἰδήσεις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καθ' ἃς εἰς τοὺς ἐκ τοῦ Βιλαετίου τῆς Προύσσης ἀπελαθέντας Ἕλληνας ἐπετράπη νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἐστίαις των. Δίαν χαρακτηριστικὸς ὁ ἐπίσημος εὐφημισμὸς ὁ ἐξηγῶν τὸ γεγονός. Λέγει ὅτι «ἐπειδὴ κατόπιν νεωτέρας σκέψεως, τὰ ἐσχάτως

»ληφθέντα μέτρα διὰ τὴν πλήρη ἀσφάλειαν τῶν ἑλλη-
 »νικῶν πληθισμῶν (γράφει: ἀπέλασίν των) ἀντικατε-
 »στάθησαν δι' ἄλλων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκπληρώσουν τὸν
 »αὐτὸν σκοπὸν κατὰ διάφορον τρόπον, οἱ χωρικοὶ
 »ἐξουσιοδοτοῦνται ἤδη νὰ ἐπιστρέψουν.» Οὐδεὶς ἐν-
 ταῦθα γνωρίζει ἐὰν ἡ ἄδεια εἶνε τοπικὴ ἢ γενικὴ.
 Διὰ τοὺς δυστυχεῖς ὅμως Ἀρμενίους καμμία ἀνακού-
 φισις, καὶ συνεχῶς καταφθάνουν εἰδήσεις περὶ σφαγῶν,
 ἐν ᾧ ἡ ἐγκληματικὴ πολιτικὴ ἐξακολουθεῖ ἀπαραβία-
 στος τὸ ἔργον της. Ὁ Κόλουτσεφ, ὅμως, μοῦ εἶπεν
 ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Καισαρείας δὲν θὰ κρεμασθῆ...

.....
 Ἀυγούστου 6. — ... Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος λη-
 φθέντα μέτρα μεταταπισμοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐλ-
 φθησαν εἰσηγήσει τῶν Γερμανῶν, καὶ ὑπὸ τὸ πρόσ-
 χημα στρατιωτικῆς δὴθεν ἀνάγκης. Παρόμοιον πρόσ-
 χημα προβάλλεται καὶ νῦν διὰ τὴν παροῦσαν κατα-
 δίωξιν. Οἱ Τούρκοι λέγουσιν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀξιωματι-
 κοὶ συνεβούλευσαν εἰς αὐτοὺς τὰ μέτρα ταῦτα τῶν
 ἀπελάσεων ἐκ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ
 τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν χριστιανῶν στρατιωτῶν καὶ τῆς
 χρησιμοποίησεως αὐτῶν εἰς χειρονακτικὰς ἐργασίας.
 Ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι δὲν θέλουσιν ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς
 τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Τουρκίας, οἱ Γερμανοὶ
 ἐπεκύρωσαν πᾶν ἐγκλημα ...

.....
 Ἀυγούστου 8. — Ὁ «Βαρβαρόσας» ἐβυθίσθη σήμε-
 ρον τὴν πρωΐαν ἀπὸ ἐν ὑποβρύχιον. Εἶχεν ἀπάρει ἐκ
 τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος μόνον τὴν προηγούμενην νύκτα...

Ἀγούστου 9.—Ὁ «Βαρβαρόσας» ἐβυθίσθη εἰς τὴν Προποντίδα καὶ ὄχι εἰς Δαρδανέλλια, ὡς ἐπισήμως ἀγγηγέθη. Συνώδευε φορτηγίδας πλήρεις πυρομαχικῶν καὶ δύο μεταγωγικά, ὅτε εὐρέθη περικυκλωμένος ἀπὸ ἕξ ὑποβρύχια. Ὑπετέθη ὅτι τὰ μεταγωγικά θὰ τὸν ἐπροστάτευον, ἀλλὰ παρὰ τὴν παρουσίαν των ἡ δευτέρα τορπίλλη ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ τῆς καὶ τὸ σκάφος ἐβυθίσθη ἐντὸς ἐπτὰ λεπτῶν. Ἐν ἐκ τῶν μεταγωγικῶν μετὰ μιᾶς κανονιοφόρου ἐβυθίσθησαν ἐπίσης, τὸ ἕτερον ἐξώκειλεν εἰς τὴν ξηράν. Ἐκ τῶν 700 ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἀπετέλουν τὰ πληρώματα, μόνον τὸ ἐν τρίτον διεσώθη. Ὁ Μέγας Βεζύρης ἐνεφανίσθη μὲ μίαν τρομακτικὴν τουρκικὴν ἱστορίαν ὅτι εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἐν τουρκικὸν ἀεροπλάνον διελθὼν ἀνωθεν τοῦ ὑποβρυχίου ἔρριψε κατ' αὐτοῦ μίαν βόμβαν ἣ ὅποια τὸ ἐβύθισε! Τὸ «Χαμιδιε» ἐπίσης ἐπέστρεψε σοβαρῶς βεβλαμμένον, μία δὲ κανονιοφόρος ἔρρυμουλκήθη εἰς τὸν λιμένα μὲ σπασμένην τὴν πρῶραν. Ἀμφότερα τὰ σκάφη ταῦτα ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου ἀναμφιβόλως εἶχον ὑπάγει διὰ νὰ συνοδεύσουν κανὲν ἀνθρακοφορτίον.

... Ἀφίκοντο ἐκ Δαρδανελλίων μερικοὶ Τούρκοι ἀξιωματικοὶ μὲ χειροπέδας καὶ φῆμαι διαδίδονται μετ' ἐπιτάσεως περὶ στάσεων ἐν τῷ στρατῷ τῆς Καλλιπόλεως, ἢ μᾶλλον περὶ ἀρνήσεως τῶν στρατευμάτων νὰ βαδίσουν κατὰ τῶν Συμμάχων. Πιθανῶς νὰ ὑπάρχη ἀλήθειά τις εἰς ὅλα ταῦτα, διότι ὁ λαὸς δὲν θέλει τὸν πόλεμον, καὶ ὁ Τούρκος στρατιώτης πηγαίνει, εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἐγκαρτέρησιν ἀλλ' ἀπροθύμως. Ἦκουσα

περὶ ἑνὸς ἀξιωματικοῦ, πρώην στρατιωτικοῦ ἀκολού-
θου, ὁ ὁποῖος ἀποφασιστικῶς ἠρνήθη νὰ πολεμήσῃ
κατὰ τῶν Ἑγγλων καὶ Γάλλων, καίτοι ἐδήλωσεν ὅτι
ἦτο πρόθυμος νὰ βαδίσῃ κατὰ τῶν Ρώσων...

.....
 Αὐγούστου 12. — ... Οἱ Ἕλληνες, ἀφ' οὐ ἐπὶ μῆνας
ἔμειναν ἄνευ πρεσβευτοῦ, ἐζήτησαν αἰφνηδῶς τὴν
«συγκατάθεσιν» τοῦ Γρυπάρη. Οὗτος γνωρίζει τὴν χῶ-
ραν καλῶς, ἀλλ' εἶναι ἀκατάλληλος. Πῶς θὰ ἦτο δυ-
νατὸν ν' ἀποσταλῇ ἐνταῦθα ἕνας ἀντιπρόσωπος τῆς
Ἑλλάδος, ἐν πλήρει ἐλληνικῷ διωγμῷ; Εἰς Ἀθήνας
ἐδημοσίευσαν τὴν εἰδησιν ταύτην, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις
Γούναρη ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τὴν διαψεύσῃ. Ἡ κυβέρ-
νησις αὕτη καὶ ὅτι περὶ αὐτὴν εἰς ἕν καὶ μόνον ἐνστά-
φέρονται, — νὰ ἐξουθενώσῃ τὸν Βενιζέλον, καὶ διὰ
νὰ τὸ κατορθώσῃ εἶναι εἰταίμιν νὰ πράξουν τὰ πάντα
ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως. Ὁ τελευταῖος οὗτος
παίζει ἕνα πολὺ ἐπικίνδυνον παιγνίδι, καίτοι ἡ γερμα-
νοφιλία του εἴμπορεῖ νὰ ἦνε μεγαλειτέρας ὠφελείας
εἰς αὐτὸν ἐν Βερολίνῳ παρὰ ἐν Ἀθήναις. Εἶνε ἀξιο-
θρήνητον νὰ βλέπῃ τις τὴν Ἑλλάδα διηρημένην κατὰ
τὸν χρόνον τοῦτον καὶ νὰ κατατρίβεται εἰς ἐλεεινὰ
προσωπικὰ πάθη.

Ὁ διορισμὸς τοῦ Γρυπάρη δύναται νὰ καλύψῃ εὐ-
σχήμως καὶ ἕνα ἄλλον σκοπόν. Ἡ Ἀντάντ, ἡ ὁποία
μόλις πρὸ μικροῦ ὑπέβαλε τὸ ὑπόμνημα καὶ εἰς τὴν
Νύσσαν, δι' οὐ συνιστᾷ τὴν παραχώρησιν τῆς Μακε-
δονίας εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἐπέδωσαν ἐπίσης διακοί-
νωσιν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία συνιστᾷ τὴν πα-

ράδοσιν τῆς Καβάλλας ἀντὶ ἄλλων ἀνταλλαγμάτων, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ Κύπρος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κυβέρνησις τοῦ Γούναρη ἀνήγαγε τὴν διατήρησιν τῆς Καβάλλας εἰς ζήτημα τιμῆς ἐκ πείσματος πρὸς τὸν Βενιζέλον, δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἐπαναλάβῃ ἐδῶ κανονικὰς διπλωματικὰς σχέσεις, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι «φλερτάρει» μὲ τὴν Γερμανίαν καὶ χαλαρώσῃ ἐπ' αὐτῆς πρῶτον τῆς Ἀντάντ, ἡ ὁποία ἐθεώρησε τὴν Ἑλλάδα ὡς ὑποτελὲς κράτος. Οἱ Γερμανοὶ ἠγόρασαν τὰς ἡμίσεις ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδας, διωργάνωσαν διαδηλώσεις, καὶ ἡ δρᾶσις των ἐπεξετάθη καὶ ἐν μέσῳ τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ὁ λαὸς παραμένει σταθερῶς εἰς τὴν Ἀντάντ. Θὰ εἶνε περίεργον νὰ εἶδῃ τις ἕως πότε ἡ παρούσα ἀπατηλὴ πολιτικὴ θὰ κρατήσῃ τὸν Βενιζέλον ἔξω τῆς Ἀρχῆς.

.....
 Αὐγούστου 15.—Ἐνα μεγάλο ἀνθρακοφόρον, τὸ «Ἴσπαχάν» ἐδυθίσθη σήμερον τὴν πρωΐαν ἀπὸ ἐν ὑποβρύχιον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Χαϊδάρ Πασσᾶ, καθ' ὃν χρόνον ἐξεφόρτωνε, τοῦ ὑποβρυχίου ὀλισθήσαντος ὑπὸ τὴν ὑπήνεμον πλευρὰν ἐνὸς ἄλλου πλοίου. Τὸ «Ἴσπαχάν» ἐδυθίσθη εἰς τόσον ῥιγὰ νερὰ ὥστε τὸ περισσότερον τοῦ φορτίου του δύναται νὰ διασωθῇ. Δύο μεταγωγικά, ἡ «Χίος» καὶ ἡ «Σαμψοῦς» μὲ προμηθείας, ἐδυθίσθησαν ἐπίσης εἰς τὴν Προποντίδα.

.....
 Αὐγούστου 19.—Οἱ Ἕλληνες ἐδῶ χαίρουν διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Βενιζέλου, ἀλλ' εἰς τὸν ἐγγώριον τύπον ἀπηγορεύθη νὰ ἀναφέρῃ τι περὶ τούτου, καὶ ἡ εἰδησις

κυκλοφορεῖ μόνον ἀπὸ στόμα εἰς στόμα. Διαδίδεται μετ' ἐπιτάσεως ἢ φήμη περὶ κινητοποιήσεως τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς ἐπικειμένης ἐξόδου τῆς. Οἱ Τούρκοι εἶνε νευρικοὶ καὶ ὁ τύπος τηρεῖ σιγὴν. Μία λεπτομέρεια εἶνε ἀρχαῖως σημαντικὴ. Ἡ κ. Κόλουτσεφ, ἡ ὁποία ἀνεμένετο ἐνταῦθα, ἀνέβαλε τὸ ταξειδίον τῆς, ἐν ᾧ ὁ σύζυγός τῆς ἔλεγε χθὲς ὅτι οἱ Βούλγαροι σπουδασταὶ τῆς Ροβερτείου Σχολῆς δὲν θὰ ἐπιστρέψουν, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτῶν διὰ τὸν στρατόν.

.....
 Ἀυγούστου 24.—Εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Πρεσβείαν, ὁ Κόλουτσεφ διέψευσε τὴν ἐδοξίαν περὶ τῆς βουλγαρικῆς κινητοποιήσεως, ἢ ἀλλῆς τινὸς ἐπικειμένης δῆθεν μεταβολῆς τῆς καταστάσεως ἐν Σόφια. Ἐπανέλαβεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐδόξλου, ὅτι ἡ παροῦσα κρίσις δὲν θὰ παρήρχετο ἄνευ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπετύγχανε τοῦτο παρὰ τῆς Ἀντάντ, θὰ ἐδάδιζε κατὰ τῆς Τουρκίας, ἀν ὅμως ὄχι—ἀνέφερεν ὁ πρεσβευτῆς—τότε θὰ ἀνελάμβανε νὰ τὴν ἀνακτήσῃ μόνη τῆς.

.....
 Ἀυγούστου 30.—..... Ἡ πόλις εἶνε σημαιοστόλιστος διὰ τὴν ἐν Δαρδανελλείοις νίκην, ὅπου 10,000 Ἄγγλοι λέγεται ὅτι ἐφονεύθησαν καὶ διπλάσιοι τὸν ἀριθμὸν ἐτραυματίσθησαν, 800 δὲ ἀξιωματικοὶ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ἀλλὰ τὸ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν κἀμνεὶ νύξιν μόνον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φονευθέντων καὶ δὲν εἶνε καθόλου σαφὲς εἰς τὰς λεπτο-

μερείας. Ὑπάρχουν οἱ φρονούντες ἐνταῦθα ὅτι ἡ νίκη αὕτη εἶνε μία καθαρά «μπλόφα» προωρισμένη ὅπως ἀποκρύψῃ τὰς κολοσιαίας τουρκικὰς ἀπωλείας, διότι οἱ τραυματῆαι ἀρχίζουσιν πάλιν νὰ καταφθάνουν ἐνταῦθα ἀθρόως. Ἀφ' ἐτέρου δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὰ ἐνδειξις ὅτι οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον ἔστω καὶ ἐν ἀγγλικὸν χαράκιωμα. Ὁ δὲ Ταλαὰτ σήμερον δὲν ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος ποῦ εἶχεν ἀκούσει ἐξαιρετικῶς εὐχάριστα νέα.

Ἐν μόνον πρᾶγμα εἶνε βέβαιον : ἡ ἀναχώρησις ἀπὸ τὸ Χρυσοῦν Κέρας ἐνὸς γιγαντιαίου γερμανικοῦ υποδρυχίου, τοῦ Υ 54, ὑπὲρ τοῦ ἐπὶ διακοσίου πόδας μήκους, καὶ μετὰ πληρῆ ἐγκατάστασιν ἀσυρμάτου. Οὐδεὶς ὑπέσπερε τὴν παρουσίαν του ἐνταῦθα, καὶ τοὶ ἀπότινος χρόνου εἶχον ἀκούσει ὅτι οἱ γερμανοὶ ἐντείνουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς ἐπίτασιν τῆς υποδρυχιακῆς των δράσεως. Λέγεται ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν Προποντίδα ὑπῆρχεν ἐν νέου τύπου Ἀγγλικὸν υποδρύχιον τὸ ὁποῖον ἐθεάθη καταδυόμενον εἰς τὰ Στενά. Ὅλη ἡ τουρκικὴ ναυσιοπλοῖα ἐσταμάτισε προχθὲς διὰ τὸν φόβον τούτου, ἀλλὰ τὰ μετὰ τόσης ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενα ἐν Καλλιπόλει πυρομαχικὰ, ἀπεστάλησαν ὡς μαθάνω, δι' ἐνὸς πλωτοῦ νοσοκομείου.

Αὐγούστου 31.—Τὸ Υ 54 μαθάνω ὅτι εἶνε ὁ παλαιὸς μας γνώριμος, τὸ Υ 51, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωσαν ἄλλον ἀριθμὸν διὰ νὰ δώσουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐτέρου νεωστὶ ἀφικθέντος υποδρυχίου . . .

Οἱ Γερμανοὶ ἐδῶ χαίρουν διὰ τὴν μετὰ τῆς Βουλγαρίας συμφωνίαν, ἡ ὁποία, ὡς βεβαιοῦν θετικῶς

ἐπετεύχθη. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Γερμανία θὰ ἐπιτεθῶσι ταυτοχρόνως ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν κατὰ τῆς Σερβίας, διὰ νὰ ἀνοίξουν ὁδὸν συγκοινωνίας, καὶ οἱ Βούλγαροι θὰ ἀποστείλουν τηλεβόλα πολιορκίας καὶ πυρομαχικὰ εἰς Δαρδανέλλια.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

.....
 Σεπτεμβρίου 4.—Ὁ τουρκογερμανικὸς ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐτορπίλισαν τὸ μεταγωγικὸν «Σάουθλανδς» ἐστηρίζετο ἐπὶ κακῆς ἐρμηνείας ἐνὸς ραδιοτηλεγραφήματος τοῦ ἐν λόγῳ πλοίου, ζητούντος βοήθειαν. Κατ' ἀρχάς ἀπεδώσαμεν τὸν ἀναγγεληθέντα τορπιλισμὸν εἰς τὸ ὑποβρύχιον Υ54, ἀλλὰ τὸ ὑποβρύχιον τοῦτο παραμένει εἰς τὸ Χρυσοῦν Κέρας βεβλαμμένον ἐκ τοῦ πυρός... μιᾶς τουρκικῆς πυροβολαρχίας. Ἡ ἀναγγεληθεῖσα βύθισις ἐνὸς ἀγγλικοῦ ὑποβρυχίου εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ εἶνε ἐπίσης ἓνα χονδροειδέστατον ψεῦδος. Ἀναφέρεται πράγματι ὅτι ἐν ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον ἐνεφανίσθη ἔξωθι τῆς Συλιμβρίας, ἀλλ' ὅταν ἔσπευσαν ἐκεῖ πρὸς καταδίωξίν του τοῦτο εἶχεν ἔξαφανισθῆ...

Σεπτεμβρίου 11.—... Τὸ κύριον θέμα συνωμιλίας ἐνταῦθα κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἶνε ἡ νέα Αὐστρογερμανικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σερβίας, ἐν ᾗ ἡ Βουλγαρία μέλλει νὰ ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῆς ἐκ τῶν νώτων. Ἐν

τούτοις ὁ Κόλουτσεφ ἐξηκολούθει νὰ διαψεύσῃ τοῦτο, μὴ ἀποκρύπτων ὁμῶς τὰς βουλγαρικὰς ἐπὶ τῆς Μακεδονίας ὁρέξεις. Ἄλλ' ἄλλοι Βούλγαροι, ἐκ τῶν ἐνταῦθα πχρεπιδημούντων, λέγουσι ὅτι, ἀφ' οὗ ἡ Ἀντάντ δὲν ἔκαμε τὰς ἀναγκαίαις προτάσεις ἐν καιρῷ, ἦτοι πρὸ τῶν ρωσσικῶν ἀτυχιῶν, τώρα δὲν ἔχουσι παρὰ νὰ στραφῶσι πρὸς τὰς Κεντρικὰς Δυνάμεις, καὶ ἡ συμφωνία τῶν ὑποχρεοῖ αὐτοὺς νὰ ἐπιτρέψουσι εἰς αὐτάς τὴν διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν μεταφορᾶν στρατευμάτων καὶ ὕλικῶ πολέμου...

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΑΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΒΕΔΙΚΟΥ ΤΟΙΣΟΥ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΩΣ ΕΚ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1915, τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐπισπευθείσης ἐκ τῆς εἰδήσεως τῆς ἐπικειμένης κινητοποιήσεως τῆς Βουλγαρίας. Εἶχε μόλις τὸν καιρὸν νὰ συνοδεύσῃ εἰς Ἀγγλίαν τὴν σύζυγόν του, τῆς ὁποίας ἡ ἀνώμαλος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατάστασις εἶχον σοβαρῶς κλονίσει τὴν ὑγείαν, καὶ μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἠναγκάσθη καὶ πάλιν νὰ ἀναχωρήσῃ μεταβαίνων εἰς Σόφιαν, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐκεῖ Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας.]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Τιμάται λ. 30

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023148